

**TARPEELLISTA, VÄLTTÄMÄTÖNTÄ
JA ITSESTÄÄN SELVÄÄ.
EUROOPAN UNIONIN KOMISSION LEGITIMOINTI-
STRATEGIAT LÄNSI-BALKAN-LAAJENTUMISESSA**

Katri Kunnas
Maisterintutkielma
Valtio-oppi
Yhteiskuntatieteiden ja filo-
sofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2023

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Tekijä Katri Kunnas	
Työn nimi Tarpeellista, välttämätöntä ja itsestään selvää. Euroopan komission legitimointistrategiat Länsi-Balkan-laajentumisessa.	
Oppiaine Valtio-oppi	Työn tyyppi Maisterintutkielma
Aika Toukokuu 2023	Sivumäärä 62
Ohjaaja Pekka Korhonen	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämä tutkimus on kriittisen diskurssintutkimuksen näkökulmasta toteutettu argumentaatiotutkimus Euroopan komission edustajien käyttämistä legitimointistrategioista. Tutkimus lähtee kiinnostuksesta siihen, millaisia legitimointistrategioita Euroopan unionin edustajat käyttävät edistääkseen laajentumispolitiikkaa Länsi-Balkanilla sekä siitä, millaisia diskursseja Länsi-Balkanin ja EU:n suhteesta muodostuu heidän puheissaan.</p> <p>Tutkimuksen aineiston muodostavat Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyenin ja naapuruussuhteista sekä laajentumisesta vastaavan komissaari Oliver Várhelyin Länsi-Balkanin laajentumista puolustavat puheet. Ajallisesti tämä aineisto sijoittuu ajankohdalle 19.10.2019 ja 19.10.2021, jolloin ensin Ranska ja sen jälkeen Bulgaria estivät vetollaan Albanian ja Pohjois-Makedonian liittymisneuvotteluiden aloituksen. Tämä rajaus mahdollistaa legitimointistrategioiden tarkastelun poikkeustilanteessa, jossa jäsenvaltion ja EU-elimen välinen kiista on pysäyttänyt EU:n ulkopoliittikan etenemisen.</p> <p>Sovellan analyyttisenä työvälineenä van Leeuwenin legitimointikategoriointia, josta käytin auktorisoinnin, moraalisen arvioinnin, rationalisoinnin ja myytittämisen luokkia. Kriittinen diskurssintutkimuksen viitekehys tarjoaa tutkimukselle näkökulman tarkastella puheissa esiintyvää diskursiivista vallankäyttöä. Puheiden kontekstin ymmärryksen syventämiseksi erittelen teoriaosassa Euroopan unionin ja Länsi-Balkanin suhdetta laajentumispolitiikan näkökulmasta.</p> <p>Tutkimus osoitti komission edustajien käyttävän monipuolisesti erilaisia legitimointistrategioita, mutta legitimoinnin ytimen muodostivat välineellisen rationalisoinnin sekä moraaliin vetoavat legitimointistrategiat. Diskursiivisesti Länsi-Balkanin valtiot esitettiin luontaisena osana Eurooppaa ja Euroopan unionia. Lisäksi tekninen päätöksenteko korvattiin moralisoidulla lupauksiin vetoavalla diskurssilla laajentumisen jatkamiseksi.</p>	
Asiasanat Euroopan unioni, EU, laajentumispolitiikka, Länsi-Balkan, kriittinen diskurssintutkimus, legitimointi	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	METODI.....	10
2.1	Kriittinen diskurssintutkimus	10
2.2	Legitimointi.....	13
2.3	van Leeuwenin legitimointistrategiat	16
2.3.1	Auktorisointi	19
2.3.2	Moraalinen evaluointi.....	20
2.3.3	Rationalisointi	21
2.3.4	Myytittäminen	22
3	AINEISTON ESITTELY JA ANALYYSI.....	24
3.1	Aineisto.....	24
3.2	Legitimointistrategioiden tulkinta.....	26
3.2.1	Auktorisointi	26
3.2.1.1	Asiantuntijuus	26
3.2.1.2	Persoonaa- ja instituutiopohjainen auktorisointi	27
3.2.1.3	Vertaisilla auktorisointi.....	30
3.2.1.4	Persoonaton auktorisointi.....	31
3.2.2	Moraalinen evaluointi.....	31
3.2.2.1	Abstrahointi	32
3.2.2.2	Luonnollistaminen.....	35
3.2.2.3	Lupaukset moraalisen arvottamisena.....	37
3.2.3	Rationalisointi	39
3.2.3.1	Välineorientoitunut rationalisointi.....	39
3.2.3.2	Teoreettinen rationalisointi.....	44
3.2.3.2.1	Selitys.....	44
3.2.3.2.2	Luontaisuus.....	45
3.2.4	Myytittäminen	46
4	LOPPUPÄÄTELMÄT	49
4.1	Jatkotutkimus.....	52
	LÄHTEET.....	55

1 JOHDANTO

Lokakuussa 2019 Albanian ja Pohjois-Makedonian pitkään odottama päivä oli koittamassa. Tuolloin EU-jäsenmaista koostuva Eurooppa-neuvosto oli kokoontumassa, ja kokouksen agendalistalla oli Albanian ja Pohjois-Makedonian hallitustenvälisten konferenssien, HVK:en, aloittamisen hyväksyminen, joka olisi maiden seuraava vaihe Euroopan unionin jäsenyysprosessissa. Tästä neuvoston kokoontumisesta teki erityisen odotetun se, että Pohjois-Makedonia oli edellisenä vuonna saanut päätökseen Kreikan kanssa vuosia kestäneen kiistan maan virallisesta nimestä, joka oli estänyt maan etenemisen jo vuodesta 2008. Muutoin Albania ja Pohjois-Makedonia olivat täyttäneet niille asetetut ehdot liittymisneuvotteluiden aloittamiseksi jo vuoden 2018 keväällä. Ilmapiiri oli odottava.

Neuvoston kokoontumisen lopputulema tuli täydellisenä yllätyksenä kaikille; Ranska käytti veto-oikeuttaan ja esti jäsenyysneuvotteluiden aloituksen. Perustellakseen Eurooppa-neuvostossa tekemäänsä veto-päätöstä Macron peräänkuulutti EU:n sisäisiä uudistuksia: ”Me tarvitsemme uudistetun Euroopan Unionin ja uudistetun laajentumisprosessin, aitoa uskottavuutta ja strategisen vision siitä, keitä me olemme ja mikä meidän roolimme on” (Macron 2019). Macron oli vakuuttunut, että ilman uudistuksia EU on harhainen ja mahdollisesti halvaantuisi uusien jäsenvaltioiden liityessä unioniin (Tcherneva & Varma 2019), joten Ranska teki ikään kuin palveluksen EU:lle käyttämällä vetoaan. ”Eihän rikkinäiseen taloon tule ottaa uusia asukkaita ennen sen remontointia” (The Economist 2019). Ranskalla oli kuitenkin vetossa omat sisäpoliittiset syynsä, joita se ei tuonut esille kansajäsenmailleen. Veton aikaan Macronin puolue valmistautui vaaleissa kilpailemaan suosiotaan nostanutta, laajentumis- ja maahanmuuttovastaista Front Nationale -puoluetta vastaan tilanteessa, jossa maa oli saanut lukuisia perusteettomia turvapaikkahakemuksia albanialaisilta (The Economist 2019) ja maan kansalaiset olivat asennoituneet vahvasti maahanmuuttoa vastaan (Beshku 2021, 10). Vahvistaakseen oman puolueensa asemia sisäpoliittisessa

kilpailussa, Macron käytti veto-oikeuttaan estääkseen Albanian, ja samalla Pohjois-Makedonian jäsenyyden etenemisen EU-jäsenyyspolulla.

Vetot eivät ole tuntematon ilmiö entuudestaan laajentumispolitiikassa, mutta poliittisesti tämä veto tuli hankalaan aikaan. EU on kärsinyt uskottavuusongelmista Länsi-Balkanilla jo vuosia hiipuneen integraatiopolitiikan vuoksi. Albanian ja Pohjois-Makedonian lisäksi Länsi-Balkanin muodostavat Serbia, Montenegro, Kosovo sekä Bosnia ja Hertsegovina. Aikaisemmin Euroopan unioni oli saanut nauttia merkittävästä ja varsin kestävästä suosiosta näiden maiden keskuudessa (Emmert & Petrovi 2014, 1351). Yksi keskeinen syy tälle on EU:n vetovoima yhteisönä, sekä ajatus EU:n avoimuudesta: jokaisella eurooppalaisella valtiolla on oikeus hakea jäsenyyttä unionista, kunhan se täyttää asetetut jäsen ehdot. Vastineeksi vaadituista muutoksista EU palkitsee valtion antamalla sen edetä jäsenyyspolulla, ja suurin palkkio on lopulta jäsenyys unionissa. (Haukkala 2008, 1603–1604.) Albanian ja Pohjois-Makedonian uudistukset jäivät kuitenkin palkkiotta, koska EU ei kyennyt täyttämään omaa osuuttaan sopimuksesta Ranskan sisäpoliittisen intressin takia, ja tämä lisäsi huolta EU:n ja Länsi-Balkanin suhteiden puolesta. Länsi-Balkanin maiden on nähtävä EU:n toiminta legitiiminä, jotta ne ovat valmiita sitoutumaan haastaviin muutoksiin (ibid. 1603). Oli olennainen kysymys, miksi maat jatkaisivat jäsenyyden vaatimia uudistuksia, kun niille on käynyt selväksi, että jäsenyys ei perustu niiden ansioihin, vaan viivästyy muista syistä?

Ranskan veto lisäsi Länsi-Balkanin maiden epäilyksiä EU-näkymiä kohtaan, jopa niillä, jotka ovat olleet halukkaita liittymään ja sitoutuneet jäsenyyden vaatimiin muutoksiin. Esimerkiksi pohjoismakedonialaisista 79 % kannattaa EU-jäsenyyttä, mutta vain 32 % uskoo maan olevan lähempänä EU-jäsenyyttä kuin vuonna 2005, jolloin sille tarjottiin ehdokasvaltion asema (IRI 2021). Veton nähdään edustaneen koko EU:n sitoutumisen astetta alueeseen. Komissio esitti Ranskan esittämän Non-paperin pohjalta laaditun, uudistetun laajentumisstrategian helmikuussa 2020, ja sen tavoitteena oli tehdä laajentumisprosessista enemmän ennustettavissa oleva, dynaamisempi ja poliittisempi, ja uutena lisäyksenä, peruuttavissa oleva. Jäsenvaltioiden keskuudessa vallitseva matala sitoutumisen aste huomioitiin laajentumisstrategiassa. Komissio muistutti jäsenvaltioita velvollisuudesta suhtautua Länsi-Balkanin maihin tulevinä EU-jäseninä, eikä pelkinä teknisyyksinä. Jäsenvaltioiden tulee yhdessä EU-instituutioiden kanssa tukea ja rohkaista ehdokasvaltioita niiden jäsenyyspolulla. (Euroopan komissio 2020, 1–3.) Ranska hyväksyi uudistukset laajentumisstrategiaan, ja lopulta maaliskuussa Euroopan-neuvosto päätti Albanian ja Pohjois-Makedonian neuvotteluiden aloittamisesta. Albanialle tosin asetettiin lisäehtoja, jotka sen tulisi täyttää ennen kuin molempien maiden neuvottelut tultaisiin aloittamaan (Euroopan neuvosto 2020, 3–4.), ja lopullinen neuvotteluiden hyväksymispäivä asetettiin syyskuulle 2020.

HVK:en aloituksessa Pohjois-Makedonia ja Albania ottaisivat tuolloin merkittävän askeleen jäsenyyspolulla EU:hun. Tämä askel aloittaisi niiden viralliset EU-jäsenyysneuvottelut. Prosessi tulisi vaatimaan vielä vuosien työn ennen maiden liittymistä unioniin. Veton myötä HVK:en aloitus oli muuttumassa aikaisemmasta symbolisesta eleestä EU:n ja Länsi-Balkanin välisten suhteiden määrittelijäksi.

Syyskuu ei kuitenkaan tuonut odotettua tulosta, sillä tällä kertaa vetoa käytti Bulgaria, nyt Pohjois-Makedoniaa vastaan. Syyksi Bulgaria ilmoitti Pohjois-Makedonian sopimusrikkomukset maiden välisessä sopimuksessa hyvistä naapuruussuhteista; Bulgaria syytti Pohjois-Makedoniaa maassa asuvan bulgaarivähemmistön syrjimisestä, makedonian kielen asemasta ja Bulgarian historiallisen perinnön omimisesta (Mojsovska 2021). Bulgaria ei peitellyt veton nationalistisuutta. Veto pysyisi voimassa, kunnes Bulgarian yksipuoliset vaatimukset sisällytettäisiin Pohjois-Makedonian jäsenyysneuvotteluihin. Bulgarian veto asetti myös Albanian sivustakärsijäksi Bulgarian ja Pohjois-Makedonian identiteetti-kiistassa Albanian ja Pohjois-Makedonian jäsenyyspolkujen ollessa sidottu yhteen.

Nämä vetot osoittivat, että Länsi-Balkanin maiden jäsenyyspolulla eteneminen ei perustu pelkästään tekniseen asetettujen ehtojen täyttämiseen, Kööpenhaminan kriteeristöön ja EU:n arvovientiin, vaan polku on sidottu myös jäsenvaltioiden kansallisiin intresseihin. Pohjois-Makedonialle Bulgarian veto oli jo kolmas jäsenmaan omiin intresseihin perustuva pysäytys jäsenyysneuvotteluille. Tämä oli liikaa tilanteessa, jossa neuvosto oli jo puoli vuotta aikaisemmin hyväksynyt jäsenyysneuvotteluiden aloittamisen. Näiden liittymisneuvotteluiden aloitus alkoi olla kriittistä EU-politiikan uskottavuuden ylläpitämiseksi. Ne tulisi saada avatuksi, ja laajentumispolitiikka muultakin osin uudelleenkäynnistettyä.

Jotta Albania ja Pohjois-Makedonia voisivat edetä jäsenyyspolulla, laajentumispolitiikan mielekkyydestä tuli vakuuttaa sekä Länsi-Balkanin ehdokasvaltiot että omat jäsenvaltiot kansalaisineen. Ensin tuli kuitenkin suostutella Bulgaria nostamaan vetonsa, ja koska EU:lla ei ole sisäistä mekanismia pakottamiseen, unionin keinona oli suostutella ja vakuuttaa Bulgaria poliittisen puheen avulla neuvotteluiden aloittamisen taakse. Komissio on ollut perinteinen välittäjä jäsenmaiden kuin myös EU:n ulkopuolisten maiden välisissä kiistoissa (Jones & Clark 2008, 546). Keskeisiksi laajentumisneuvotteluiden puolustajiksi nousivat komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen sekä naapuruus- ja laajentumispolitiikasta vastaava komissaari Oliver Varhelyi. Jäsenvaltioiden vähäinen kiinnostus Länsi-Balkanin EU-jäsenyyttä kohtaan tuli kääntää mitä pikimmiten uudeksi sitoumukseksi aluetta kohtaan; tehdä laajentumisesta oletettua ja myönteistä toimintaa niiden silmissä. Kuten käsitteellistetään suurimassa osassa kansainvälisessä politiikassa ja sen tutkimuksessa, oletan EU:n haluavan toimijana maksimoida omat intressinsä. Samalla oletan, että sen keskeisenä intressinä on säilyttää vaikutusvalta Länsi-Balkanilla. Keskeinen väline tässä on laajentuminen.

Tästä syystä jäsenvaltioiden suostutteluun tullaan käyttämään resursseja. Komission tuli varmistaa laajentumispolitiikan edistyminen Albanian ja Pohjois-Makedonian osalta, jotta unionin pehmeään valtaan perustuva vipuvoima, muutoskyky alueella ja suhde ehdokasvaltioihin ei vaarantuisi (Vachudova 2014, 124). Tästä teki erityisen tärkeää se, että laajentumispolitiikka oli hidastunut huomattavasti vuosina 2004 ja 2007 tapahtuneen itälaajentumisen jälkeen. Jäsenvaltioiden poliittinen eliitti ja EU-kansalaiset ovat suhtautuneet itälaajentumisen jälkeen enenevässä määrin vastahakoisesti uusien jäsenvaltioiden hyväksymiseen (Wunsch & Olszewska 2022, 931). Kasvava nationalismi (Hillion 2010) ja laajentumisen politisoituminen (Bélanger & Schimmelfennig 2021, 407) ovat vähentäneet sitoutumista laajentumiseen niin ehdokasmaissa kuin EU-jäsenissä.

Koska laajentuminen ei voi edetä ilman yksimielisyyttä Euroopan neuvostossa, tuli komission edustajien vakuuttaa vastahakoiset liittymisneuvotteluiden aloittamisesta. Kiinnostus näitä vakuuttamisen keinoja kohtaan muodostaa tämän työn ytimen.

Valtaosa poliittisista teoista on puhetkoja, joilla ajetaan asioita retorisesti muotoilemalla sanoja, käsitteitä ja argumentaation rakennetta. Poliittisessa puheessa suostuttelu oman agendan kannalle on ollut läsnä jo Aristoteleen retoriikasta lähtien (Vaara 2014, 502). Legitimointia eli oikeuttamista voidaan pitää yhtenä vaikuttavimmista tavoista hakea oikeutusta omalle toiminnalle. Tämän lisäksi legitimointi on myös voimallinen keino korostaa oman toiminnan oikeanlaisuutta ja sulkea ulos muut mahdolliset toimintatavat ”väärinä”, tehden siitä vallankäytön välineen. (Wodak 2016, 2.) Tässä työssä tulen analysoimaan, millaisia legitimointistrategioita puheenjohtaja Ursula von der Leyen ja komissaari Oliver Varhelyi tulevat hyödyntämään pyrkiessään legitimoimaan laajentumispolitiikkaa. Lisäksi olen kiinnostunut myös siitä korostuvatko jotkin tietyt legitimointistrategiat komission argumentaatiossa ylitse muiden. Nämä ovat myös tutkimuskysymykseni. Olen kiinnostunut myös siitä, millaisia diskursseja Länsi-Balkanista muodostuu legitimoinnin yhteydessä, joskin työn pääpaino on analyysini välineenä toimivan Theo van Leeuwenin kehittelemien legitimointistrategioiden kartoittaminen aineistosta. Olen kiinnostunut myös siitä, korostuvatko jotkut tietyt legitimointistrategiat komission argumentaatiossa ylitse muiden. Näihin esitettyihin kysymyksiin saa parhaiten vastauksen diskurssintutkimuksen keinoin, joka määrittelee kielen välineenä ymmärtää maailmaa. Diskursseissa ja legitimoinnissa piilevää vallankäyttöä on mahdollista tarkastella kriittisen näkökulman kautta. Tämä näkökulma tarjoaa tähän tutkimukseen työvälineet tarkastella sitä, miten tietyt uskomukset tuotetaan teksteissä normaaliksi ja ”oikeaksi tavaksi” toimia, ja joiden pohjalta tehdään poliittisia päätöksiä (Fairclough & Fairclough 2012, 80). Tässä tutkimuksessa Euroopan komission edustajat käyttävät diskursiivista valtaa legitimoinnin keinoin ohjataksaan Euroopan unionin kansalaisten näkemyksen

laajentumispolitiikasta myönteiseksi ja normaaliksi. Tutkimuksen kohteena ei siis ole, tuleeko laajentuminen legitimoiduksi vaan ne strategiat, joilla legitimizeerata haetaan.

Oletan, että EU-yhteisön arvot, arvovienti, velvollisuus sekä geopolitiikka olevan läsnä legitimoinnin diskursseissa, ja tämän pohjalta odotan myös von der Leyenin ja Varhelyin hyödyntävän näitä jäsenvaltioiden vakuuttamisessa. Mainitsen kuitenkin, että nämä legitimoivat diskurssit eivät ole totuus, vaikka komission edustajat ne pyrkivät sellaisena esittämään. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on täten tarkastella käytettyjä legitimointistrategioita, eikä niinkään sitä, tulevatko legitimointistrategiat hyväksytyiksi yleisön, eli jäsenvaltioiden toimesta. Kuitenkin, legitimoinnista seuraava hyväksyntä haastavat jäljittää (Herranz-Surrallés 2012, 390). Voin kuitenkin todeta, että tässä tapauksessa legitimiys konkretisoituisi laajentumispolitiikan jatkamisena liittymisneuvotteluiden hyväksymisenä. Legitimoinnin epäonnistuminen taas näkyisi liittymisneuvotteluiden etenemättömyytenä.

Tutkimukseni etenee seuraavanlaisesti. Aluksi esittelen syvällisemmin tutkielman kontekstin eli Länsi-Balkanille suuntautuvan laajentumispolitiikan kehitystä ja nykytilannetta. Teoreettis metodologisessa luvussa esittelen tutkimukselleni kriittisen tutkimuslinssin tarjoavan kriittisen diskurssitutkimuksen, kuitenkin keskittyen erityisesti legitimoinnin tutkimukseen. Analyysin välineenä toimivat Theo van Leeuwenin legitimointikategoriointi, jonka mukaisesti legitimoinnit voidaan jakaa auktorisoi-viin moraalisiin, rationaalisiin ja myytittäviin strategioihin (van Leeuwen 2007). Esittelen nämä kattavasti löytääkseni puheista kaikki sen olennaiset legitimoivat elementit. Koska tässä komission kontekstissa on kyse suostuttelevasta tekstistä, hyödynnän legitimoinnin viitekehyksenä kriittistä diskurssitutkimusta, joka tarjoaa tutkimus-sellisen linssin diskursiivisen vallan tutkimukseen. Ennen analyysiosaa avaan tutkimusaineistoni ja sen keruuprosessia. Olen jakanut analyysiosan alalukuihin aineis-tosta havaittujen legitimointistrategioiden mukaan. Aineiston löydökset toimivat esi-merkkeinä käytetyistä laajentumista legitimoivista argumenteista. Viimeisessä lu-vussa koostan tutkimuksestani yleiskatsauksen ja johtopäätökset, esitän tutkimuk-sessa esiin tulleet ongelmallisuudet sekä annan jatkotutkimusehdotuksia.

Tutkimus osoitti Länsi-Balkanin laajentumisen legitimoinnin olevan linjassa aiemman vuosien 2004 ja 2007 itälaajentumisen (Schimmelfennig 2001; Weiss 2002; Sjursen 2002; Herranz-Surrallés 2012) ja sen jälkeisen laajentumisen (Wunsch & Olszewska 2022) oikeuttamista tarkastelevan tutkimuskirjallisuuden kanssa. Tämä tutkimus tulee osaltaan lisäämään ymmärrystä laajentumisen legitimoimisesta. Länsi-Balkanin maat muodostavat ydinosa tämänhetkisestä laajentumispolitiikasta, ja tästä syystä siihen liittyvälle legitimoinnin ja diskurssien tutkimukselle on tarvetta. Oman tutkimukseni tuloksissa korostui eritoten moraalittava unionin velvollisuus Länsi-Balkanin maita kohtaan sekä auktorisointi ja rationaaliset, laajentumisesta saatavaan

hyötyyn pohjautuvat legitimointistrategiat. Temaattisesti lupaukset, uskottavuus sekä geopolitiikka esiintyivät yleisesti aineistossa.

2 METODI

2.1 Kriittinen diskurssintutkimus

Tämän tutkimuksen metodologista tulkintavälineistöä ohjaa kriittisen diskurssintutkimuksen (critical discourse studies, tästä eteenpäin KDT) koulukunta. Van Dijk on tuonut esille kriittisen diskurssintutkimuksen olevan nimenomaan viitekehys tai ajattelutapa, eikä metodi (2018), ja tämä näkyy KDT:n sisällä lähestymistapojen moninaisuutena (van Leeuwen 2005, 21). Kriittisyys tutkimusstrategian nimessä ei vihjaa siihen, että tutkimuksen tulisi keskittyä erityisen negatiivisiin tai vakaviin yhteiskunnallisiin tai poliittisiin kysymyksiin, vaan kriittisyys tarkoittaa tutkimuksessa nimenomaan arvioivaa otetta tutkittaviin ilmiöihin ja asioihin. Wodak ja Meyer tuovat esille, että jokainen yhteiskunnallinen ilmiö ansaitsee tulla haastetuksi tai kyseenalaistetuksi (2016, 2–3). Tutkimuksen kiinnostus sosiaalisiin ongelmiin, niiden ratkaisemisen ja monitieteisyys erottaa KDT:n omaksi haarakseen yleisestä diskurssien tutkimuksesta (Wodak & Meyer 2016, 3).

Kriittisestä diskurssintutkimuksesta tunnettiin aikaisemmin kriittisenä diskurssinanalyysinä, mutta metodologiaan viittaava analyysi on korvautunut sanalla tutkimus osoittamaan diskurssintutkimuksen teoreettisesti, metodologisesti ja aineistollisesti laaja-alaista kenttää (Wodak & Meyer 2016, 2). Tämä mahdollistaa tutkijalle omia kiinnostuksen kohteita palvelevan monitieteisen tutkimuskehityksen rakentamisen KDT:n sisällä. Monitieteisyyden ansiosta KDT tarjoaa erinomaisen viitekehityksen lähestyä komission edustajien puheita. Tutkimuksen aineiston muodostavat puheet pitävät sisällään poliittisia diskursseja. Näitä on kannattavaa lähestyä monitieteellisesti, koska käytännössä kieli, sosiaalinen ja poliittinen käyttäytyminen kietoutuvat toisiinsa (Cap 2008, 19). Tutkielman tulkinnallinen linssi on yhdistelmä politologian ja argumentaation tutkimusta.

Keskeinen tutkimuskohde on diskurssi, ja tämän määritelmä vaihtelee tieteiden välillä, mutta myös diskurssintutkimuksen sisällä. Oletuksena diskurssintutkimuksessa on se, että sanoilla ja ilmauksilla on erilaisia merkityksiä, ja että kieltä voi muokata käytettäväksi eri tavoin eri tilanteissa (Pynnönen 2013, 6). Diskurssit rakentuvat vuorovaikutussuhteessa kielen ja sosiaalisten rakenteiden välillä. Nämä tilannesidonnaiset, institutionaaliset ja sosiaaliset kontekstit vaikuttavat diskursseihin, ja toisaalta diskurssit vaikuttavat sosiaaliseen ja poliittiseen todellisuuteen. (Fairclough & Wodak 1997, 258). Diskursseissa piilevä valta läpäisee ihmiset ja ihmisryhmät. Yksilöllä ei ole mahdollisuutta yksin hallita diskurssia, vaikka hän osallistuu niiden muodostamiseen (Fairclough 2016, 116–118). Toisin sanoen, kieli muuttuu tilannekohtaisesti ja sosiaalinen todellisuus rakentuu kielenkäytöllä, mutta samanaikaisesti sosiaalinen todellisuus luo kieltä ja vaikuttaa siihen, miten sitä käytetään. Tutkijoiden tavoitteena ei siis ole tutkia pidemmälle kielellisiä yksiköitä (Chilton 2004, x), kuten kielioppia tai sanastoa, vaan lähestyä diskursseja sosiaalisina käytänteinä. Fairclough ja Faircloughin mukaan ideaalein tapa tutkia diskursseja on lähestyä niitä samanaikaisesti kolmella eri tasolla: mikrotasolla tekstuaalisina elementteinä, laajemmin diskurssiivisina käytänteinä siitä, miten tekstit rakentuvat ja laajimmillaan sosiaalisena käytäntönä, jossa diskurssit toimivat tiettyssä tilanne- ja instituutiosidonnaisessa kontekstissa (Fairclough ja Fairclough 2012, 82). Vaikka tässä tutkielmassa tarkastelen von der Leyenin ja Varhelyin puheista yksittäisiä laajentumispolitiikkaa legitimoivia argumentteja, näissä argumenteissa rakennetaan myös komission näkemystä Länsi-Balkanista. Diskursseja tutkimalla on mahdollista nähdä myös se, millaisena komissio näkee Länsi-Balkanin, ja miten siihen tulee suhtautua alueena.

Tässä tutkielmassa diskurssi pohjautuu Michel Foucault'n määritelmään, jossa diskurssit ovat tietystä näkökulmasta rakennettuja merkityksellistämisen käytänteitä, jotka muokkaavat nimeämiään kohteita (Pietikäinen ja Mäntynen 2019, 40). Keskeinen piirre Foucault'n ajattelussa on se, miten kielen vaihtelu on järjestäytyntä ja sillä on vaikutuksia sosiaaliseen todellisuuteen. Diskurssit ovat kulttuuriin sidottuja ja suhteellisen vakaita käsityksiä nimetystä toiminnasta, ja tällaisenaan niillä on valta määrittellä, millainen tieto on uskottavaa, hyväksyttävää ja legitiimiä (1970). Foucault on vaikuttanut diskurssintutkimukseen eritoten esittämillään argumenteilla diskursseista, vallasta ja subjektista. Hänelle valta kietoutuu diskursseihin. Tieto on valtaa, se tulee esiin vuorovaikutuksessa ja sosiaalisissa suhteissa. Valtaa nimenomaan harjoitetaan sosiaalisesti (Chiang 2015, 2). Diskurssiiviset teot ovat status quon oikeuttajia, uudelleentuottajia ja palauttajia. Niillä on myös mahdollista vaikuttaa vallitsevan tilanteen muutokseen tai jopa purkaa se vastustavilla diskursseilla. (van Leeuwen & Wodak 1999, 92.) Kriittisen diskurssintutkimuksen avulla on mahdollista nähdä, "miten

diskursiivoinen toiminta rakentaa valtaa ja instituutioita niiden itsestäänselvyyksinä pidettävien ymmärrysten ja merkitysten kautta, jotka suosivat joitakin toimijoita ja vastaavasti syrjäyttävät toisia” (Pynnönen 2013, 28).

KDT on kriittisen tutkimuksenteon perspektiivi, eli diskurssianalyysia ”asenteella”. Tutkimuksella on selkeää poliittista ja eettistä merkitystä, koska selittämällä diskurssien rakentumista tutkijoilla on mahdollisuus purkaa luonnollisiksi katsottuja vallitsevia diskursseja ja niihin sisältyvää vallitsevaa tiedon käsitystä, sekä altistaa ne kriittisen tarkastelun alle. (Milliken 1999, 236.) Ymmärrys siitä, miten diskurssit ohjaavat asenteita, ideologioita ja tietoa, mahdollistaa niiden vaikutuksien tarkastelun myös poliittisessa päätöksenteossa.

KDT:n tutkimuksen lähtöoletuksena on käsitys olemassa olevista alistussuhteista, ja sen tavoitteena on tuottaa puheenvuoro vallitsevasta sosiaalisesta järjestyksestä (Pynnönen 2013, 29). Van Dijkin mukaan KDT:n lähestymistavassa yhdistyvät ”solidaarisuus sorrettujen kanssa; vastarinta ja toisinajattelu niitä vastaan, jotka käyttävät tekstiä ja puhetta luodakseen, vakiinnuttaakseen tai legitimoidakseen omaa valtaansa” (2001, 96). Fairclough’in mukaan koko kriittisen diskurssintutkimuksen tarkoitus on lisätä tietoisuutta siitä, miten kielellä on mahdollista edistää valta-asemia. Tämän tiedostaminen on ensimmäinen askel kohti vapautumista kielellä tuotetuista rajauksista (2001, 1). Van Dijkin mukaan tutkijat eivät hakeudu tutkimusaiheidensa pariin puhtaasti kiinnostuksesta aiheeseen, vaan pyrkiäkseen edesauttamaan sosiaalista muutosta sorrettujen ryhmien hyväksi (van Dijk 2008, 7). Van Dijk on sanonut kriittisen diskurssianalyysin olevan puolueellista ja olevansa ”ylpeä siitä” (2001, 96). Myös tämä tutkimus jakaa saman oletuksen alistussuhteista ja diskursseista vallankäytön välineinä. Yksi tämän tutkimuksen tarkoituksista on herättää tietoisuutta komission edustajien puheessa piilevästä vallasta. Oletan von der Leyenin ja Varhelyn käyttävän diskursiivista valtaa edistääkseen intressiään jatkaa laajentumispolitiikkaa Länsi-Balkanilla.

Kriittistä diskurssintutkimusta on kritisoitu objektiivisuuden puutteesta niin sen ennako-oletuksissa kuin myös tutkimusotteessa. Sen sisäänrakennettu oletus vallan hyväksikäytöstä on herättänyt vastustusta tutkimuksen ulkopuolelta. Wodak ja Meyer ovat myöntäneet, että yleistettävissä olevaa objektiivisuutta ei ole mahdollista saavuttaa kriittisen diskurssintutkimuksen keinoin (Wodak & Meyer 2008, 31–32). Maailma on aina tulkittu asia, ja tämä tulkinta tapahtuu vastakkainasettelun ja konfliktin ympärissä. Ei ole olemassa ”ultimaattista” tietoa tai totuutta, vaan maailma on aina tulkinnan tulos. (George 1994, 24.) Tämä tulkinta tapahtuu ristiriitaisuusien kontekstissa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö tuotettu tieto vastaisi tieteellisen tiedon vaatimuksiin. Kriittinen diskurssintutkimus pyrkii enemmän pienten totuuksien luomiseen, jotka ovat saavutettavissa riittävän tieteellisen todistusaineiston sekä empiirisesti ja loogisesti uskottavan tutkimusprosessin kautta. He kuitenkin

myöntävät väitteidensä olevan ehdollisia ja vajaita tulkintoja ympäröivästä maailmasta (Price & Reus-Smit 1998, 271–272.)

Tutkimussuunnassa ei uskota arvovapaaseen tieteeseen, koska tutkija on aina osa tulkitsemaansa ilmiötä. Tutkijan itsereflektio on täten välttämätöntä tiedon tuottamiseksi. Tutkijalla on rooli yhteisössä ja politiikan teossa, ja hän voi myös omalta osaltaan olla uusintamassa näitä vallan käytön diskursseja (van Dijk 2008, 86), joten oman aseman tunnistaminen ja tunnustaminen on keskeistä KDT:ssä. Myös tässä tutkimuksessa otan huomioon oman positioni Länsi-Balkanin EU-integraatioon positiivisesti suhtautuvana politologina. Omaksumani kriittinen näkökulma valottaa myös sitä, miten komissio asennoituu aluetta kohtaan. Diskursseissa komission edustajat muotoilevat kuvan Länsi-Balkanista, joka palvelee komission intressiä, mikä on integraation syventäminen. Samalla tavoin kuin yleisesti diskursseissa, kieli vaikuttaa politiikkaan ja politiikka kieleen, muodostaen diskursseja ohjaamaan sosiaalista toimintaa.

Kriittinen tutkimusote tarjoaa erinomaisen taustan tähän tutkimukseen, jossa tarkastelun kohteena ovat legitimointistrategiat. Legitimoinnin tavoitteena on vahvistaa oman toiminnan oikeellisuutta, ja samalla sulkea pois vaihtoehtoisia tapoja toimia. KDT:n monitieteisyys näkyy kiinnostuksena yhdistää mikrotasolla tapahtuvat puheet ja diskurssit osaksi makrotasolla tapahtuvaa vallankäyttöä. Poliittinen diskurssi toimii vallan ja valta-asetelman toimeenpanijana ja uusintajana, ollen keskeinen politologian tutkimuskohde. Vaikka tässä tutkielmassa etsin ja arvioin von der Leyenin ja Varhelyin puheista yksittäisiä argumentteja löytäkseni tapoja legitimoida laajentumispolitiikkaa, ne muodostavat yhdessä diskursseja, jotka kertovat myös laajemmin komission Länsi-Balkan-näkemyksistä. Tämän lisäksi tässä viitekehyksessä korostuva tutkijan positio ja itsereflektion tärkeys ovat läsnä tässä tutkimuksessa.

2.2 Legitimointi

Kieli on politiikan keskeisin väline, ja kuten todettu, poliittisten toimijoiden, olivat he sitten yksilöitä tai ryhmiä, valta pohjautuu ensisijaisesti kieleen ja vuorovaikutukseen (Chilton & Schäffner 1997, 213). Fyysinen valta tunkeutuu politiikkaan vain ääritapauksissa, ja silloinkin sen läsnäolo on kyseenalaista. Vallasta kamppailu ei nojaudu niinkään pakottamiseen tai fyysiseen voimaan, vaan hallitseva osapuoli voi ottaa käyttöön diskursiivisia strategioita, joilla se turvaa harjoittamansa politiikan ja toimien kelpoisuuden esittämällä ne soveliaina ja loogisina. Poliittisissa diskursseissa vuorovaikuttamista usein ohjaa halu tuoda esille tietty viesti, maailmankuva tai ideologia Samanaikaisesti toimijalla on yhtäläillä halu saavuttaa tälle viestille tai toiminnalle legitimizeetti (Ross ja Rivers 2020, 626) eli legitimoida viestinsä

oikeellisuus ylitse muiden. Legitimointi pyrkii positiivisen, hyödyllisen, eettisen, ymmärrettävän, tarpeellisen tai jollain muulla tavoin hyväksyttävän toiminnan tunteen luomiseen tietyssä ympäristössä (Vaara & Monin 2010, 6). Vallankäyttäjän ei välttämättä tarvitse olla oikeudellisesti pätevä asemassaan; tunne siitä, että toiminta on hyväksyttyä, riittää. Legitimointi on ollut kiinnostuksen kohteena klassisessa sosiologisessa tutkimuksessa, etenkin Weberin (1964) ja Giddensin tutkimuksessa (1984). Alkujaan legitimointi tarkoittaa jonkun laillistamista. Latinan sana *legitimus*, eli lainmukainen tai laillinen on johdannainen sanoista *lex*, laki ja *legis*, sopimus. Tätä nykyä legitimoinnin käsite on levinnyt useille eri tieteenaloille, joskin se on säilyttänyt ydinmerkityksensä, joka on oikeuttaminen. (Reyes 2011, 782.)

Perinteinen diskurssintutkimus keskittyy legitimoinnin tarkastelussa retorisiin keinoihin, joita puhuja käyttää. KDT taasen korostaa diskurssien vastavuoroista suhdetta, diskursseihin vaikuttavia sosiaalisia käytänteitä sekä materiaalisia puitteita, joissa legitimointi tapahtuu, tarjoten näin linkin legitimoinnin ja poliittisen valtakamppailun välille. (Vaara ja Tienari 2008, 987.) Monet tutkijat kriittisen diskurssintutkimuksessa ovat käyttäneet legitimoinnin käsitettä kuvaamaan tilannetta, jossa poliittiset toimijat tai vallassa oleva eliitti käyttää hienovaraista mutta suostuttelevaa diskursiivista voimaa esittämällä perusteltuja argumentteja, joilla kuulija veloitetaan tottelemaan. Legitimointi pitää sisällään aina jonkinlaisen valta-asetelman puhujan ja kuulijan välillä. Esimerkiksi Martin Rojolle ja van Dijkille legitimoijan tulee olla vallassaolija. Valtaa käyttävä ryhmä tai instituutio, kuten valtio, hallitus tai poliittinen eliitti, hakee legitimoidessaan normatiivista hyväksyntää politiikalleen tai toimilleen (1997, 525). Tämän legitimitietin tavoittelu voi liittyä haluun saada tai ylläpitää hallinnollista valtaa, saavuttaa sosiaalista hyväksyntää omalle ehdotukselle tai politiikalle, tai yksinkertaisesti lisätä puhujan tai hänen ajamansa politiikan suosiota (Reyes 2011, 782). Wang myös lisää legitimoinnin tarkoituksena olevan toiminnan tai ideologian saattamista normatiiviseksi (2020, 686). Ideat, toimintatavat ja käytännöt vaativat institutionalisoituakseen legitimointia. Samalla institutionalisoituminen tukee toiminnan legitimitietin vahvistumista. (Vaara ja Monin 2010, 791.) Tällaisessa diskurssissa institutionaaliset toimet ja politiikat yleensä kuvataan yhteishyödyllisinä koko yhteisölle, kun taas omat moraalisesti paheksuttavat tai muutoin ristiriitaiset teot jätetään huomioimatta, peitellään tai tulkitaan uudelleen hyväksyttävänä. Vaihtoehtoisesti vallassaolijan toimet oikeutetaan moraalisesti tai poliittisesti puolustettavina vallitsevien poikkeuksellisten olosuhteiden, kuten kriisin tai ulkoisen uhan varjolla. (Martin Rojo ja Van Dijk 1997, 525.) Legitimoinnin lisäksi on olemassa delegitimoinnin käsite. Delegitimointi on legitimoinnin vastakkaista toimintaa. Se tarkoittaa moraalisesti moitittavan, tai jollain muulla tavoin hyväksymiskelvottoman toiminnan tai asiantilan käsityksen luomista (Vaara ja Monin 2010, 6). Sillä pyritään purkamaan vastustajilta heidän arvovaltansa

tulla totelluksi. Lisäksi on olemassa relegitimoinnin käsite, joka taasen on positiivisen, hyödyttävän, eettisen, ymmärrettävän, välttämättömän tai muulla tavoin hyväksyttävän toiminnan tunteen palauttamista tietyssä ympäristössä (Vaara 2014, 504).

Legitimoinnissa aiemmin mainittu kielen merkityksellisyys korostuu. Legitimointi lähtee oletuksesta, että kielenkäyttö on tietoisien toiminnan muoto. Poliittisten toimijoiden tulee kyetä erottamaan erilaisia legitimoinnin tapoja omassa päätöksenteossaan, ja arvioida mitkä niistä ovat kuulijoiden hyväksyttävissä ja mitkä eivät. Legitimoinnin tutkimuksessa kiinnostuksen kohteena ovat legitimizeetin diskursiiviset ominaisuudet ja legitimizeetin rakentamiseen tai vastustamiseen käytetyt diskursiiviset strategiat (Chilton ja Schäffner 1997, 213). Retorinen analyysi tarjoaa keinoja legitimoinnin tutkimukseen. Legitimoijilla on usein ennako-oletus yleisön reaktiosta legitimoitavaan asiaan (Cap 2008, 35), ja oman asiansa ajamiseksi on monipuolinen strategioiden valinta on kannattavaa. Esimerkiksi normalisointi, rationalisointi, emotionaaliset ja moraaliset perustelut, auktoriteettiin perustuvat argumentit, tarkoitukselliset ja väistämättömyysväitteet ovat tällaisia retorisia strategioita (Reyes 2011, 782–787). Legitimoinnissa on kyse perusteluista, miksi jonkin sosiaalisen käytännön tai jonkin sen osan kuuluu olla sellainen kuin se on. Vastaukset eivät ole koskaan luontainen osa käytännettä, vaan ne tulee rakentaa diskurssien avulla. (van Leeuwen & Wodak 1999, 98). Vaikka tässä tutkimuksessa kiinnostuksen kohteena ei olekaan se, miten yleisö vastaanottaa legitimointiyrityksen, oletuksena on että strategiat suunnitellaan hyväksyttävissä oleviksi.

Kuten poliittinen puhe, legitimointi voidaan olettaa aina suunnitelluksi. Puhujat käyvät sosiopoliittisia kamppailuja oman asemansa legitimoimiseksi, ja tästä syystä legitimointi pitää sisällään enemmän tai vähemmän tiedostettuja ja selkeitä diskursiivisia strategioita, joita hyödynnetään tietyn sosiaalisen tai poliittisen tavoitteen saavuttamiseksi (Reisigl ja Wodak 2001, 44). Legitimointi esiintyy vaihtelevissa muodoissa ja sen tärkeys tekstien välillä vaihtelee. Legitimoinnin operaatiot voivat viedä suurimman osan tietyistä teksti- ja puhetapauksista, tai ne voidaan ripotella ohuesti yksityiskohtaisiin kuvaileviin tai ohjaileviin kertomuksiin käytännöistä ja instituutioista. (van Leeuwen 2007, 92.) Vaihtoehtoisesti henkilö voi käyttää tiettyjä diskursseja harkitsemattomasti, ikään kuin automaattisesti (Vaara ja Tienari 2008, 988). Legitimoinnin eri muodot voivat esiintyä omina erillisinä strategioina tai yhdistelminä useita eri legitimoinnin muotoja. Näitä samoja strategioita voidaan käyttää legitimoinnissa, mutta myös delegitimoinnissa.

Legitimoinnin prosessi syntyy argumenteista, jotka selittävät toimijan sosiaalista toimintaa, ideoita, ajatuksia ja julistuksia. Legitimointistrategiat toisin sanoen toimivat erilaisina diskursiivisina strategioina ajaa puhujan omaa tai hänen edustamansa organisaation intressiä. Tämän lisäksi legitimointi hakee kuulijoiltaan

tukea ja hyväksyntää suurimmassa osassa tapauksissa (Reyes 2011, 782). Legitimiteetti on suhteellinen ominaisuus, jonka määrittävät yleisön uskomukset ja havainnot auktoriteetin harjoittamisesta. (Reus-Smit 2007, 44). Legitimointi perustuu kaksisuuntaiseen vaikutussuhteeseen legitimoijan ja hänen legitimointiväitteensä välillä. Valtaa käyttävä poliittinen toimija esittää legitimointivaatimuksen hallitsemalleen yleisölleen, kuten esimerkiksi kansalaisille. Yleisö voi sitten hyväksyä legitimointia hakevan vaatimuksen tai hylätä sen. Vastaavasti yleisön jäsen voi esittää legitimointivaatimuksen päättäjille, jotka voivat päättää ottaa ne huomioon tai ohittaa ne. (Martin Rojo & van Dijk 1997, 528–529.) Legitimointi on näin kaksisuuntaista sekä ylhäältä alaspäin että alhaalta ylöspäin liikkuvaa toimintaa. Laajentumista tukevien argumenttien ja syiden tulee olla sellaisia, joita kuulijat voivat tukea: niiden tulee voida saavuttaa legitimiisyys. Fairclough ja Fairclough painottavat legitimoinnissa yhteisten arvojen merkitystä. Heille legitimointi jää toteutumatta, mikäli toimea ei voida hyväksyä yhteisössä vallitsevien arvoja vasten. Legitimoidakseen toimijan puheen tulee vedota jaettuun arvojen tai sääntöjen järjestelmään (2012, 109). Argumentoijan tulee ottaa tämä huomioon suunnitellessaan strategioitaan. Tämä toimii hyvänä esimerkkinä siitä, että kuten yleisesti diskurssintutkimuksessa, legitimoinnin kaltaisia puhetekoja ja diskursseja ei voida tulkita niiden kontekstin ulkopuolella. Legitimointi on aina käytänteiden legitimointia erityisissä institutionaalisissa puitteissa (van Leeuwen 2007, 92).

Tässä tutkimuksessa se, saavuttaako laajentumispolitiikka legitimiuden Ranskalta ja Bulgarialta sekä niiden kansalaisilta, jää tarkastelun ulkopuolelle. Sen sijaan kiinnostuksen kohteena ovat legitimointiin tähtäävät strategiat. Mobilisoivina argumentteina toimineiden väitteiden tunnistaminen laajentumispolitiikassa auttaa meitä ymmärtämään paremmin sitä, mitä teemoja komissio painottaa laajentumista legitimoivina diskursseina. Tämä on erityisen hyödyllistä laajentumispolitiikan kaltaisen ilmiön analysoinnissa, koska toimijoiden tulee muuntaa poliittiset suunnitelmansa argumenteiksi yhteisten EU:n päätöksien saavuttamiseksi (Sjursen 2002, 493).

2.3 van Leeuwenin legitimointistrategiat

Kriittisen diskurssintutkimuksen alalla on kehitetty lukuisia erilaisia diskursiivista legitimointia tarkastelevia kategoriointeja (Cap 2008; Martin Rojo & Van Dijk 1997; Chilton & Schäffner 1997). Tässä tutkimuksessa analyysin ohjenuorana toimii van Leeuwenin (2007, 2008; van Leeuwen ja Wodak 1999;) kehittämä kategoriointi, johon muut tutkijat viittaavat ”legitimoinnin kielioppina” (Martin Rojo ja van Dijk 1997, 533;

Vaara ja Tienari 2008, 989). Kategoriointi on kehitetty moninaisen koulu- ja koulutusaineiston pohjalta, mutta tätä kategoriointia on soveltu laaja-alaisesti eri alojen legitimoitustrategioiden tutkimuksessa, joten se on vakiinnuttanut asemansa legitimoitimen tutkimuksessa ja kriittisessä diskurssintutkimuksessa (Fairclough & Fairclough 2012, 109). Esimerkiksi tätä viitekehystä on sovellettu eurokriisiin (Vaara 2014) ja sotapuheiden (Reyes 2011) diskurssien analyysissä. Tämä monipuolisuus osoittaa sen, että on olemassa legitimoitimen rakenteita, joihin ihmisen psyyke yleistettävästi vastaa siitä huolimatta, oli kontekstina sitten kasvatus tai sotapuheet (Reyes 2011, 782). Tästä syystä viitekehys on soveltuva myös tämän tutkimuksen kiinnostuksen kohteisiin. Kriittisen diskurssintutkimuksen brittiläisen koulukunnan edustajana van Leeuwen perustaa oman lähestymistapansa Foucault'n diskurssiteoriaan ja sen lingvistiseen ulottuvuuteen sekä Firthin ja Hallidayn systeemis-lingvistiseen teoriaan (Chilton 2004, x).

Van Leeuwen pohjaa legitimoitustrategiat pohjautuvat "puhujan legitimoitimen auktoriteetin viiteen erilaiseen rajaavaan lajiin" omassa tutkimuksessaan (van Leeuwen 2007, 91), täten sisällyttäen legitimoitimen puhujan rooliin. Näitä ovat auktorisointi, moraalinen evaluointi, rationalisointi, myytittäminen sekä multimodaalisuus. Viimeinen kuitenkin keskittyy muiden aineistojen kuin tekstien, kuten kuvien, laulujen ja videoiden analysointiin, joten tämän tutkimuksen tekstuaalisen aineiston vuoksi se on jätetty pois. Reyes (2011) on kehittänyt van Leeuwenin strategioita eteenpäin omassa tutkimuksessaan, joka keskittyy poliittisessa diskurssissa tapahtuvaan kielelliseen legitimointiin. Monet tutkimukset ovat päätyneet soveltamaan molempia strategioita rinnakkain, mutta näen Reyesin legitimoitustrategioiden sisältyvän hyvin pitkälle van Leeuwenin alkuperäisten strategioiden sisään, joten tulkiten hänen esiin nostamiensa kategorioiden olevan hyödynnettävissä alkuperäisten strategioiden sisällä ilman, että niiden ohittaminen jättäisi paljastamatta keskeisiä aspekteja aineistosta. Lisäksi muun muassa Capin (2008) legitimoitustrategiat pohjautuvat selkeästi määriteltyihin puhetapoihin *positiivisten kasvojen* muodostamiseksi muun muassa tuomalla esiin puhujan halut ja tarpeet, karismaattisen johtajuuden kuvaileminen ja oman toiminnan kehuminen (22). Verrattuna edellisen kaltaisiin helposti tunnistettaviin retorik-lingvistisiin malleihin, van Leeuwenin kategoriointi pohjautuu ennemmin legitimoitimen taustalla vaikuttaviin ideoihin.

Fairclough ja Fairclough (2012) ovat kritisoineet van Leeuwenin viitekehystä arvojen sivuuttamisesta. Heidän mukaansa van Leeuwenin strategioista puuttuu argumentatiivinen ulottuvuus, minkä seurauksena ne eivät legitimoit, vaan toimivat "vain" selityksinä; faktoina, joille ei edes voi tarjota lisäselityksiä. Heidän mukaansa legitimointi toteutuu vain, jos puheteko sisältää argumentteja, jotka pyrkivät oikeuttamaan vallitsevien normien tai uskomusjärjestelmien vastaista toimintaa. On siis olemassa kaksi oikeuttamisen tasoa: taso, jolla toiminta oikeutetaan syillä, ja taso, jolla toiminta

oikeutetaan "yleisesti oikeutetuilla, kollektiivisen tunnustamisen arvoisilla" normeilla, arvoilla tai uskomusjärjestelmillä. Heidän mukaansa van Leeuwenin typologia ei tavoita sitä, miten legitimizeetin arvioinnit ovat aina suhteessa taustalla vaikuttaviin normeihin, uskomuksiin ja arvoihin, jotka ovat yhteisesti tunnustettavan arvoisia, ja täten itsessään jo legitimejä. Eli nimettäessä jokin asia välttämättömäksi, koska se on hyödyllistä, ei ole legitimoitavissa pelkästään sen hyödyllisyyden väitteellä. Sen sijaan toimen syyn tai käytännöllisyyden tulee olla koettu yleisesti hyväksyttävänä. Legitimiteetti ja legitimointi ovat täten aina suhteessa sen taustalla oleviin arvoihin. (Fairclough & Fairclough 2012, 149–150.) Toisin sanoen legitimointia tulee tarkastella aina arvosidonnaisesti.

Tässä tutkimuksessa otetaan huomioon Faircloughin ja Faircloughin esittämä kritiikki arvonormatiivisen ulottuvuuden huomiotta jättämisestä. On kuitenkin todettava, että van Leeuwen tiedostaa ja tuo esille moraalisen ulottuvuuden moraalisen evaluoinnin sekä rationalisoinnin legitimointistrategioissa. Hän korostaa rationalisoinnin tarvitsevan toimiakseen moraalisen ulottuvuuden, koska ilman sitä rationalisoinnin tarkoituksellisuus jää vajavaiseksi (van Leeuwen 2007, 101). Tämän lisäksi myytittämisessä on nähtävissä oma ideationaalinen ulottuvuutensa, koska van Leeuwenin myytittäminen vaatii onnistuakseen tietynlaisen kulttuuritaustan, jossa ymmärretään protagonistin idea, ja tunnustetaan ne tausta-arvot, jotka ohjaavat protagonistin narratiiviseen toimintaansa. Tämä kuitenkin vaatii lukijalta tietynlaista kulttuuritietämystä. Myytittäminen perustuu myytteihin, jotka ovat rinnastettavissa ideologioihin (Monro 1950, 1), jotka taasen tuovat sen tiedon sosiologian piiriin, ja näin omalle tutkimuskentälle. Burke on todennut myyttien toimivan reflektioivina, identiteettiä rakentavina välineinä. Niillä on myös kyky toimia ryhmien toimintaa normittavina tekijöinä (Coupe 2005, 9.), joihin tulee suhtautua kriittisesti vallankäytön välineinä. Kun tekoa tuodaan myytittämisen piiriin, tuo se mukanaan omanlaisen arvottavan ominaisuutensa, ja siksi se on samalla tavoin nähtävissä arvoulottuvuuden omaavana legitimointistrategiana. Teko siis tuodaan myytittämisen kautta arvottavan toiminnan piiriin, ja näin se täyttää Faircloughin ja Faircloughin vaatiman arvoulottuvuuden ollakseen legitimointistrategia. Legitimoinnin tutkimuksessa tulisi aina kiinnittää huomiota niiden taustalla oleviin arvoihin ja normeihin, koska nämä määrittävät legitimoinnin onnistumisen. Van Leeuwen tekee näin omissa strategioissaan.

Seuraavaksi esittelen van Leeuwenin neljä kielellistä legitimointistrategiaa. Van Leeuwen (2007) on ehdottanut legitimoinnin vastaavan kysymykseen "miksi", "miksi tämä tulisi tehdä" ja "miksi tulisi toimia juuri tällä tavoin", joskus avoimesti käskynä tai joskus epäsuoremmin rivien välissä (van Leeuwen 2007, 93). Fairclough ja Faircloughin kriittisyys van Leeuwenin strategioita kohtaan tulee esiin myös miksi-kysymyksen vastaamisessa: heille legitimointiin vaadittavat argumentit eivät vastaa

miksi-kysymyksiin, vaan tarjoavat perusteluita annetulle väitteelle. On kuitenkin todettava, että argumenttien rinnalla selitykset, ovat yhtäläisesti perusteluita toiminnalle, ja täten vastaavat van Leeuwenin legitimoivaan ”miksi”-kysymykseen. Selityksen määritelmä on se, että se selittää jonkin asian tai tekee sen ymmärrettäväksi (Kakkuri-Knuutila 2003, 61).

2.3.1 Auktorisointi

Ensimmäiseksi legitimointistrategiaksi van Leeuwen nimeää auktorisoinnin tai valtuuttamisen. Tämä viittaa siihen, että puhuja legitimoii toimintaansa vetoamalla auktoriteettiin. Auktoriteetti voi olla henkilö, laki, perinne, tapa tai suositus, joten toimintaa tukeva auktoriteetti voi näin ollen olla persoonallista tai persoonatonta. Auktoriteettiin vedotessa toimijan ei tarvitse erikseen hakea lisäoikeutusta sille, mitä he muilta pyytävät; nimetty subjekti riittää perusteluksi. *Henkilökeskeisessä* legitimoinnissa subjektina on persoonallinen auktoriteetti, jossa henkilöityy oikeus tulla totelluksi. Riittävänä oikeuttajina voi toimia henkilön asema, asiantuntijuus tai hänen asemansa roolimallina. Esimerkiksi diktaattori voi vastata aiemmin esitettyyn kysymykseen ”miksi minun tulisi toimia näin”, ”koska minä sanon niin”, ja tämä toimii riittävänä perusteluna. Yksi henkilökohtaisen auktorisoinnin erityismuoto on ajoituksen legitimointi henkilökohtaisella auktoriteetilla. (van Leeuwen 2007, 94). Esimerkiksi ”sanon, että aika toimia on nyt”.

Asiantuntijuus voidaan ilmaista suoraan esimerkiksi mainitsemalla ihmisestä hänen tittelinsä tai ammattinsa, tai riittävän tunnetun asiantuntijan ollessa kyseessä, hänet voidaan mainita itsestään selvänä asiantuntija-auktoiriteettina. Asiantuntija myös usein tarjoaa jonkinlaisia suosituksia tulevalle toiminnalle. (2007, 94–95.) Van Leeuwen tosin toteaa, että tämä legitimoinnin muoto on mahdollisesti hiipumassa asiantuntijuuden moninaisuuden johdosta. Lisäksi roolimallit, julkisuudenhenkilöt, vertaisryhmiä ja heidän uskomuksien tuomaa auktoriteettia voidaan hyödyntää legitimoinnissa. Esimerkiksi vetoaminen vanhempiin kollegoihin toimii *roolimalliauktorisointina* (ibid. 96). Legitimiteetin vahvistajana on siis auktorisoiva puhe, jossa auktoriteetiksi katsotun henkilön välittämä tieto tai näkökulma nähdään suostuttelevampana, vakuuttavampana ja henkilökohtaisempana (Ross & Rivers 2020, 629–630). Omassa tutkimuksessani esimerkiksi samassa tehtävässä toimineet edeltäjät voivat toimia auktorisoinnin muotona. Yleisesti persoonallista auktorisointia pohdittaessa on hyvä kysyä, kenellä on tällaista auktoriteettia, ja miten se on saavutettu. (van Leeuwen 2007, 94.)

Auktoriteetilla legitimointi voi olla myös *persoonatonta*, jolloin toiminnan legitimoijana toimivat abstraktimmat tekijät, kuten lait, perinteet ja mukautuminen. Persoonattomassa auktorisoinnissa legitimoivana auktoriteettina toimivat instituutiot,

lait ja säännöt. Puhuja mielestä tulee toimia näin, "koska laki sanoo näin" (van Leeuwen 2007, 95). Vaihtoehtoisesti perusteluna voi toimia "koska muutkin tekevät niin". Perinteeksi nimetyllä vakiintuneella toiminnalla voidaan katsoa olevan riittävästi painoarvoa, jotta toiminta voidaan hyväksyä haastamatta. Pitkäaikaisia perinteitä harvemmin kyseenalaistetaan, koska perinteen auktoriteetin vahvistavat kaikki enemmän kuin yksi toimija, mutta niitä ei ole myöskään tarve tuoda erikseen esiin tai perustella "koska me olemme aina tehneet näin". (van Leeuwen 2007, 96; 2008, 109.) Yhdenmukaisuuden auktoriteetti sitä vastoin vetoaa epäsuorasti kuulijan toimintaan siten, että koska kaikki tekevät näin, niin tulisi sinunkin. Tämäkään strategia ei kaipaa muita perusteluita osakseen (2007, 95–96; 2008, 109).

2.3.2 Moraalinen evaluointi

Toisessa legitimointistrategiassa, moraalisisessa evaluoinnissa, moraaliset arvot ovat toiminnan oikeuttajina. Moraaliset arvot kietoutuvat syvälle toimijan kulttuurishistorialliseen taustaan, ja näiden identifioimiseen diskursiiviset menetelmät eivät ole riittäviä. Diskurssintutkijan on mahdollista tunnistaa moraaliset evaluoinnit oman kulttuurintuntemuksen pohjalta, mutta niiden taustalla oleviin moraalisten diskurssien kartoittamiseen tarvitaan historiallis-kulttuurista viitekehystä. (van Leeuwen 2007, 98.) Tässä tutkielmassa tunnistan oman asemani eurooppalaisen arvokulttuurin kasvatina ja uskaltaudun arvioimaan tämän pohjalta moraalisia evaluointeja komission teksteissä. Joskus tekstissä käytetyt sanat ovat jo valmiiksi arvolatautuneita, kuten "hyvä" ja "paha", mutta useimmiten ne esiintyvät positiiviseen tai negatiiviseen suuntaan vihjaavina, kuten "normaali" tai "hyödyllinen". (van Leeuwen 2007, 97.) Nämä sanat herättävät lukijassa niissä piilevän moraalisen latauksen, ja muuttavat moraaliset diskurssit "yleisiksi motiiveiksi" (van Leeuwen 2007, 98), joita Habermasin mukaan "käytetään laajasti takaamaan massojen uskollisuus" (1976, 36). Yleistettyvyys on avainasemassa moraalisen evaluoinnin onnistumiseksi.

Asian luonnollistaminen tai luonnonmukaistaminen on moraalisen evaluoinnin erityinen muoto, joka näennäisesti kieltää moraalisuuden, korvaten moraaliset ja kulttuuriset säännöt "luonnollisilla säännöillä". Moraali ja luonnollisuus kietoutuvat toisiinsa, ja diskurssintutkimuksen menetelmät eivät kykene erottamaan niitä toisistaan. Myös normalisointi kuuluu tähän kategoriaan, joskin van Leeuwen huomauttaa, että moraalisten arvojen tunnistaminen luonnolliseksi tai normaaliksi käsitetyin toiminnan taustalla on haastavaa. Ainoa tapa diskursiivisesti erottaa luonnollinen järjestys moraalisisesta, on arvioimalla, että onko nimetty asia tai toiminto sellainen, jonka voi periaatteessa muuttaa ihmisen interventiolla. (van Leeuwen 2007, 99.)

Abstrahointi. Legitimointi tapahtuu suorasanaaisella selostuksella siitä, mitä tapahtuu. Se on kaikkea muuta kuin selkeästi muodostettu legitimoiva argumentti, ja tästä syystä hyvin hankalasti havaittava legitimoinnin muoto (van Leeuwen & Wodak

1999, 108). Tämä keino käyttää edellä mainittua moralisoinnin mekaniikkaa. Toimintaan viitataan ilmaisulla, joka suodattaa siitä esiin ominaispiirteen, joka osaltaan linkittää sen arvodiskursseihin, ja näin moralisoi sen (van Leeuwen 2007, 99). Arvot voivat olla peräisin esimerkiksi tieteellisestä objektiivisuudesta ja tarkkuudesta, johtajuudesta, taloudesta tai yleisistä intresseistä. (van Leeuwen & Wodak 1999, 108–109.)

Analogiat ja vertailut legitimoivat puhujaa rinnastamalla toiminnan vastaavanlaiseen positiiviseksi miellettyyn toimintaan, tai vaihtoehtoisesti päinvastaiseen negatiiviseen toimintaan suorasti tai epäsuorasti. Epäsuora vertailu toteutuu kuvailemalla kyseessä olevaa toimintaa täysin erilaisesta sosiaalisesta kontekstista lainatuilla termeillä, ja tässä kontekstissa termeihin liitetyt positiiviset tai negatiiviset arvot siirretään tähän alkuperäiseen aktiviteettiin. (van Leeuwen 2007, 99.) Esimerkiksi koulun aloitusta delegitimoidaan kuvailemalla lasten sulkemisella vankilaan opettajan toimesta tai vastauksena kysymykseen: ”koska toiminta tuo valon pimeyteen”. Narratiivit ja viittaukset voivat kummuta myös uskonnosta tai kulttuurista. Vertailuilla diskursseissa on lähes aina legitimoiva tai delegitimoiva tarkoitus (van Leeuwen 2007, 99).

2.3.3 Rationalisointi

Rationalisointi on legitimointia viittaamalla institutionalisoituneiden sosiaalisten käytänteiden tavoitteisiin ja käyttötarkoituksiin, joilla on kognitiivinen validiteetti (van Leeuwen 2007, 92). Van Leeuwen erottaa kaksi eri rationalisoinnin päästrategiaa, instrumentaalisen ja teoreettisen (2007, 101). Legitimointi toimii samalla tavoin kuin tarkoitus: ollakseen hyväksyttävissä tarkoitus tulee olla perusteltu: miksi tämä sosiaalinen käytänne on olemassa ja tapahtuu nimenomaan tässä muodossa (van Leeuwen 2008, 113). Mikä on laajentumisen tarkoitus? Mikä on tällä tavoin tapahtuvan laajentumisen tarkoitus? *Instrumentaalinen* rationalisointi viittaa puhujan nimeämän käytänteen, tai sen osan, hyödyllisyyteen (van Leeuwen & Wodak 1999, 105) tai sillä saavutettaviin tavoitteisiin, tarpeisiin, käyttötapoihin tai vaikutuksiin (van Leeuwen 2007, 101). Tämä on taasen jaettavissa tavoite- ja välineorientoituneisiin tapoihin, jossa keskeisenä erona näiden välillä toimii toimijan asema. *Välineorientoituneessa* strategiassa toimija toimii tarkoituksenmukaisesti ja perustelee toimintaansa sen seurauksilla. Legitimoivana elementtinä on tietoinen toiminnan välinearvo. *Tavoiteorientoitunut* toimi samalla tavoin instrumentaalisesti, mutta toiminnan tarkoitus rakentuu toiminnassa, ja toiminta on keino saavuttaa päämäärä (van Leeuwen 2007, 102). Toisin sanoen, ensimmäisessä strategiassa toimija toimii päämäärätietoisesti tiettyä tarkoitusta kohti, kun taas jälkimmäisessä toiminta itse rakentaa tarkoituksensa.

Kaikki ilmaistut tarkoitukset eivät kuitenkaan ole instrumentaalista legitimointia: van Leeuwen uskoo, että legitimoidakseen tarkoituksen täytyy pitää sisällään moralisoinnin elementti samalla tavoin kuin edellä mainitussa moraalisisessa evaluoinnissa (2007, 100–101). Rationalisoinnissa moraalii on kuitenkin vain taustalla, ikään

kuin piilevänä elementtinä, kun taas moraalisisessa evaluoinnissa moraaliksi on näkyvämpi oikeuttaja toiminnalle. Van Leeuwen ja Wodak toteavat oikeuttajina toimivien tarkoituksien ja käytänteiden paljastuvan tarkemmin tarkasteltaessa moralisoiduiksi toimiksi (*moralized activities*). Puhujan esittämän legitimoinnin välineinä ovat käytänteet, tarpeet tai tarkoitukset kuvataan abstrakteilla termeillä, jotka tuovat niissä esiin ominaisuuksia, jotka osaltaan laukaisevat vastaanottajassa viittauksen positiivisiin tai negatiivisiin arvoihin, eli moraalisiin konsepteihin. (van Leeuwen & Wodak 1999, 106.) Toisin sanoen toimintaa koskevassa diskurssissa sisäänrakennettuna olevan moralisoidun toiminnan ansiosta instrumentaaliset legitimoinnit saavat legitimointivoimansa. Kaikki tämä koskee tietenkin myös itse tarkoituksen ajatusta. Esimerkiksi ”se on tehokas” ilmaisu on itsessään legitimoiva, ja on johdettavissa utilitarismin kouluun, jonka mukaan eettinen käytös perustuu tarkoituksenmukaisuuteen ja tehokkuuteen (van Leeuwen 2007, 102).

Teoreettinen rationaalisuus. Kuten aiemmassa instrumentaalisessa rationalisoinnissa, teoreettisessa rationaalisuudessa ei korostu niinkään tarkoituksenmukaisuus tai tehokkuus, vaan legitimointi ennemminkin pohjautuu täsmälliseen kuvaukseen, tai ”totuuteen” siitä, miten asiat ovat. Tämä eroaa moraalisen evaluoinnin alle sijoituvasta asioiden luonnollistamisesta vetoamalla suoremmin asioiden luonnolliseen tilaan. (van Leeuwen 2007, 101, 103; 2008, 115–116.) Teoreettinen rationalisointi hyödyntää määritelmiä, selityksiä ja ennusteita siitä, mikä asioiden tila on. Kaikissa tyypeissä moralisoidun aktiviteetin tulee olla selitettävissä ja yleistettävissä. *Määritelmässä* selittäjänä toimiva moralisoiva toimi antaa legitimoivana olevalle toiminnalle ainutlaatuisen identiteetin tai arvon (van Leeuwen & Wodak 1999, 107). *Selityksessä* toimintaa selitetään sillä, että se on toimijoiden luonteelle soveliaista, ja *ennuste* pohjautuu asiantuntijan tietämykseen asiasta, eikä niinkään hänen auktoriteettiinsa. Ne kuitenkin voidaan torjua vastakkaisella kokemuksella. (van Leeuwen 2007, 104.) Van Leeuwen hyödyntää myös Berger ja Luckmannin (1966) tekemää jaottelua tieteellisen ja kokemusperäisen rationalisoinnin välillä, jossa jälkimmäisessä käytetty tieto pohjautuu pragmaattiseen, käytännölliseen toimintaan, joita ilmaistaan esimerkiksi elämänohjein (2007, 104) ja voidaan nimetä ikään kuin maalaisjärkeen pohjautuvaksi tiedoksi. Ne ovat myös avoimempia haastamiselle verrattuna moraalisiin arvottamisiin.

2.3.4 Myytittäminen

Neljäs van Leeuwenin legitimointistrategia on myytittäminen, jolloin legitimointi pyritään saavuttamaan tarinan kerronnan kautta tai yleensä kerronnallisuuden kautta. Myytittäminen tapahtuu usein pienten tarinoiden muodossa tai argumentaatio sisältää narratiivisia rakenteita. Narratiivin sankari saa palkkion legitimoimista toiminnasta tai hän palauttaa yhteisöön legitimoimisen järjestyksen. Vaihtoehtoisesti varoittavat tarinat ilmaisevat seuraukset siitä, mitä tapahtuu, jos et mukaudu normeihin. Tarinat voivat

olla myös symbolisia. (van Leeuwen 2007, 107.) Van Leeuwen ja Wodak löysivät omassa tutkimuksessaan maahanmuuttoviranomaisten virallisista asiakirjoista narratiivirakenteita, joissa sankarimainen isä, joka lähtee ulkomaille parantaakseen perheensä elintasoja, leimataankin petturiksi (1999, 110).

Tässä tutkielmassa kiinnostuksen kohteena ovat legitimitietin diskursiiviset ominaisuudet ja legitimitietin rakentamiseen tai vastustamiseen käytetyt diskursiiviset strategiat. Tämä mahdollistaa fokuksen siirtämisen jo olemassa olevasta legitimitietin tunteesta itse legitimoitintiprosesseihin. Tässä tutkimuksessa kriittinen lähestymistapa auttaa näkemään, kuinka käytetyt diskursiiviset strategiat ovat osa laajentumispolitiikkaa ja vallankäyttöä Euroopan unionin politiikan teossa.

Tässä tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita nimenomaan legitimoitinnin lingvistiisestä näkökulmasta, eli niistä strategioista, joita poliittinen eliitti hyödyntää oikeuttaakseen laajentumispolitiikan jatkamisen heidän haluamaansa suuntaan. Tarkastelun kohteena ovat legitimitietin rakentamiseen tai vastustamiseen käytetyt diskursiiviset strategiat Albanian ja Pohjois-Makedonian jäsenyyspolun edistämiseksi. Laajentumispolitiikka on relegitimoinnin kohteena, ja tätä kautta strategioilla vahvistetaan myös komission legitimiä. Komission legitimitietti on siis välillisesti mukana tarkastelussa, vaikka tutkimuksen pääasiallinen huomio on legitimoitintiprosesseissa.

3 AINEISTON ESITTELY JA ANALYYSI

3.1 Aineisto

Seuraavaksi esittelen analyysini kohteena olevan aineiston, sen rajaukset ja keruumenetelmän. Tämän aineiston muodostavat Euroopan unionin komission puheenjohtaja Ursula von der Leyenin ja laajentumisesta vastaavan komissaari Oliver Varhelyin puheet. Von der Leyen ja Varhelyi ovat keskeisiä henkilöitä Euroopan unionin laajentumispolitiikassa. Laajentumisen kannalta keskeinen henkilö on myös Euroopan unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja Josep Borrell. Jätän hänet kuitenkin pois analyysistä aineiston määrän hallitsemiseksi. Uskon näiden kahden valitun edustajan puheiden tarjoavan riittävän aineiston analyysin pohjaksi. Katson, että komission puheenjohtajalla ja laajentumisesta vastaavalla komissaarilla on asemansa vuoksi mahdollisuus tulla helpommin kuulluksi, ja lisäksi tämän roolin antama auktoriteetti antaa lisätenhoa legitimointistrategioille. Tässä tutkimuksessa legitimoinnin ydin piilee nimenomaan legitimoivissa argumenteissa.

Kriittisessä diskurssintutkimuksessa ei ole olemassa yhtä oikeaa tapaa kerätä aineistoa. Osa tutkijoista ei esitle sen tarkemmin aineistonkeruuta, ja osa taasen käyttää muista tutkimusperinteistä johdettuja keruumenetelmiä. (Wodak ja Meyer 2016, 21.) Ursula von der Leyenin ja Oliver Varhelyin puheiden keruu tapahtui hakemalla ne Euroopan komission Press-cornerista. Tämä kanava edustaa komission virallista näkökulmaa. Haku on rajattu aikakaudelle lokakuun 2019 Euroopan neuvoston kokouksen jälkeen aina kesäkuuhun 2022. Hakusanoja oli useita, ja haku tapahtui englanniksi kattavamman aineiston takaamiseksi. Hakusanoja oli Länsi-Balkan (Western Balkans), Albania, Pohjois-Makedonia (North Macedonia), liittymisneuvottelut (accession negotiations) ja laajentuminen (enlargement) erinäisin yhdistelmin. Puheet on valittu siten, että ne pitävät sisällään teemaan sopivia osioita. Puheiden pitopaikat

vaihtelevat. Valtaosa puheista ovat edustajien kannanottoja tai kommentteja laajentumiseen liittyvien asiakirjojen julkaisujen tai kansainvälisten kokouksien yhteydessä pidetyistä lehdistötilaisuuksista. Lisäksi aineistossa on muutama komission puheenjohtajan pitämä säännöllinen virkapuhe, kuten State of the Union, jossa Länsi-Balkan esiintyi osana puhetta.

Länsi-Balkan esiintyy säännöllisesti osana puheita, joskin puhe pelkästään Länsi-Balkanista on harvassa von der Leyenillä. Nämä yksittäiset puheet tapahtuivat von der Leyenin vierailulla alueella syksyllä 2021, ja karsiutuivat pois aineistosta, koska ne sisälsivät vain vähäisesti tai eivät lainkaan legitimointia. Tässä tutkimuksessa aineisto on ajallisesti tarkasti rajattu, koska kiinnostuksen kohteena on Ursula von der Leyenin ja hänen komissionsa naapuruuspolitiikasta ja laajentumisesta vastaavan komissaarin Oliver Varhelyin legitimointistrategiat laajentumispolitiikan jatkamiseksi ja edistämiseksi. Aineiston ensimmäinen puhe on von der Leyenin ensimmäinen puhe komission puheenjohtajaksi valituksi tulemisen jälkeen syyskuun lopussa. Puheet virallisen puheenjohtajuuskauden ulkopuolelta on valittu siten, että ne sijoittuvat ajankohdalle Ranskan veton jälkeen, joka tapahtui Eurooppa-neuvostossa 18.10.2019. Bulgarian veto tapahtui 16. marraskuuta 2020. Oletettavasti legitimointistrategioita Länsi-Balkaniin liittyen on käytetty jo aikaisemmin, mutta koska kiinnostuksena on muuttuneessa poliittisessa tilanteessa tapahtuva legitimointi, on aineisto ajalta 19.10.2019 ja 19.10.2021, josta päättävänä puheena toimii Varhelyin puhe juuri julkaistusta laajentumispaketista. Päädyin tähän ajanjaksoon, koska valittuna aikakautena komission edustajien voidaan olettaa käyttäneen legitimointistrategioita painostaakseen jäsenmaita hyväksymään ensin liittymisneuvotteluiden aloittamisen, ja myöhemmin ensimmäisten hallitustenvälisten konferenssien neuvottelukehyksen. Päätymisen ajankohta olisi voinut olla myös toinen, koska tutkimuksen aineistonkeruun päättymisen ajankohtana Albanian ja Pohjos-Makedonian liittymisneuvottelut odottivat edelleen aloittamista.

Ursula von der Leyen ja Oliver Varhelyi komission edustajana ovat riippuvaisia jäsenvaltioiden sekä jäsenvaltioiden kansalaisten antamasta legitimitetistä. Ilman konsensusta ja ilman yksimielistä hyväksyntää tältä yleisöltä etenemistä laajentumisessa ei tapahdu. Tästä syystä legitimointikeinojen käyttötarkoitus tässä aineistossa ymmärretään valtiollisten päätöksentekijöiden vakuuttamiseksi.

Toteutin analyysin lukemalla aineiston yksityiskohtaisesti ja kartoittamalla siitä kohdat, joissa tunnistin van Leeuwenin strategioita ja muita mahdollisia legitimointitapoja, huomioiden teoreettis metodologisen viitekehysten. Osa legitimoinnin välineinä käytettävistä puheteoista ei ole ilmaistu suoraan, vaan löydettävissä rivien välillä. Jaottelen analyysini alalukuihin aineistosta tulkitsemieni legitimointistrategioiden mukaisesti van Leeuwenin neljää kategoriaa apuna käyttäen. Nämä legitimointistrategiat pyrkivät edesauttamaan komission ajamaa laajentumispolitiikan jatkamista.

Huomioin myös van Leeuwenia vastaan esitetyn kritiikin arvonormatiivisuuden puutteesta ja argumentatiivisuuden puutteesta (Fairclough & Fairclough 2012). Suh-taudun kuitenkin kriittisesti tähän esitettyyn kritiikkiin, koska näen van Leeuwenin strategioinnissa olevan erittäin kattava uskomukset, arvot ja normit huomioiva lähes-tymistapa. Aineistossa esiintyvät diskursiiviset teemat olivat löydettävissä toistunei-den läpilukujen avulla.

3.2 Legitimointistrategioiden tulkinta

3.2.1 Auktorisointi

Ennen auktorisoinnin löydöksiä esittelyä on huomautettava aineistossa esiintyvien persoonallisen ja institutionaalisen aseman antaman auktoriteetin välistä jaottelua. Poliittisten henkilöiden tuottaman auktoriteettiin pohjautuvan aineiston analysoin-nissa van Leeuwenin jaottelu osoittautuu epämääräiseksi. On haastavaa eritellä, mil-loin puhujan auktoriteetti pohjautuu hänen persoonallisiin ominaisuuksiinsa, ja mil-loin hänen instituutionsa tarjoamaan auktoriteettiin. Vaikka henkilökohtainen aukto-riteetti perustuu henkilön ominaisuuksiin, on todettava tämän aineiston puhujien ta-pauksissa olevan hankalaa eritellä, milloin auktoriteetti perustuisi muuhun kuin hä-nen edustamansa instituution antamaan auktoriteettiin. Esimerkiksi komission pu-heenjohtaja esiintyy persoonallisena auktoriteettina, mutta auktoriteetin taustalla toi-mii hänen asemansa komission edustajana. Tämän kaltaisia esimerkkejä on löydettä-vissä aineistoista useita. Tässä aineistossa nämä auktorisoinnin lajit kulkevat käsi kä-dessä, ja ne toimivat sulautetusti molempien strategioiden, persoonallisen ja institu-tionaalisen auktorisoinnin, esimerkkeinä, ellei hänen persoonaansa vetoamistaan ole selkeästi havaittavissa, kuten katkelmassa 7.

3.2.1.1 Asiantuntijuus

Asiantuntijuuteen vetoaminen tapahtuu tässä aineistossa vain kerran. Sitaatissa 1 ko-mission puheenjohtaja von der Leyen rakentaa jäsenmaa-Sloveniasta kokemusasian-tuntijan, jonka näkemys laajentumisen merkityksestä tulee ottaa huomioon. Legiti-mointi asiantuntijuudella tapahtuu tässä esimerkissä vetoamalla asiantuntijan suosi-tukseen (van Leeuwen 2007). Tässä esimerkissä asiantuntijalla on tietämystä, joka tu-kee jäsenyyspolulla etenemisen jatkamista Albanian ja Pohjois-Makedonian kanssa.

1. I hope that together with the Slovenian Presidency, we can vitalise the acces-sion process of Albania and North Macedonia. This is in our own interest. And

it is a question of credibility. Because for Europe a promise made must be a promise kept. Slovenia knows how important this is. (von der Leyen 2021d.)

Von der Leyen nimeää Slovenian asiantuntijaksi, jota tulee kuulla liittyen laajentumiseen. Slovenia on tietoinen, kuinka tärkeää liittymisprosessin elvyttäminen on. Tässä esimerkissä legitimointi on piilevämmässä muodossa. Von der Leyen osoittaa kuuntelevansa asiantuntijaa, ja myös tämän asiantuntijan intressi on käynnistää liittymisprosessi. Maan asiantuntijuus rakentuu useilla eri tavoin: Maa sijaitsee Balkanin läheisyydessä ja jakaa yhteisen historian ehdokasmaiden, pois lukien Albanian, kanssa Jugoslavian ajalta. Lisäksi Slovenia oli von der Leyenin argumentin aikaan EU:n neuvoston puheenjohtajamaa, ja täten on tietoinen laajentumisen merkityksestä ehdokasvaltioille ja EU:lle. Ennen liittymistään unioniin Slovenia profiloitui maaksi, joka toimisi samanaikaisesti porttina erämaan ja unionin välillä kuin myös asiantuntijana Balkanin tilanteessa (Rupel 2000, 342). Slovenia aloitti kiertävän puheenjohtajana Euroopan Unionin neuvostossa heinäkuussa 2021, ja yksi maan puheenjohtajuuskauden prioriteeteista oli Länsi-Balkan (Republic of Slovenia 2021). Samaisessa puheessa Von der Leyen tuo esille Slovenian olevan silta Länsi-Balkanille (2021d), ja se on kohdeltavissa alueen asiantuntijana. Slovenian, jos kenen, nimetään tietävän, kuinka tärkeää on, että EU pitää lupauksensa jäsenyysnäköymästä, koska se on käynyt lävitse samaisen prosessin kuin tämänhetkiset ehdokasmaat, tehden Sloveniasta kokemusasiantuntijan. Von der Leyen samaistaa Slovenian nykyisiin ehdokasvaltioihin: mikä olisi ollut sen kohtalo, mikäli Slovenian ei olisi annettu edetä jäsenyysprosessissa ansioidensa mukaan ja liittyä EU:n jäseneksi. Tässä yhteydessä kuitenkin jätetään mainitsematta se, että Slovenia Kroatian ohella oli demokraattisesti ja taloudellisesti kehittyneimpiä Jugoslavian tasavalloista (Rupel 2000, 343), mikä auttoi Slovenian EU-integraatiota. Sloveniata pidetään lisäksi roolimallina muille entisille Jugoslavian tasavalloille sen talouskehityksen ja sosiaalisen vakauden takia. Maalla on myös erityinen geopolitiikkaan tähtäävä ulkopoliittinen kehitysohjelma Länsi-Balkanille. (Pirc 2022, 2.) Tässä katkelmassa legitimointistrategiat kietoutuvat toisiinsa, pitäen sisällään myös intresseihin vetoamista rationalisoinnin strategiana. Von der Leyen nimeää liittymisneuvotteluiden aloittamisen Albanian ja Pohjois-Makedonian kanssa *meidän* eli EU:n omaksi intressiksi ja uskottavuuden osoitukseksi.

3.2.1.2 Persoona- ja instituutiopohjainen auktorisointi

Kuten edellä mainittiin, persoonaan perustuva auktoriteetti kietoutuu tiukasti yhteen institutionaalisen auktoriteetin kanssa, ja niiden erittelemisen omiksi legitimointistrategioikseen on hankalaa. Tästä syystä käsittelen näitä esimerkkejä ensisijaisesti persoonapohjaisina, ellei puhuja tuo esille selvästi puhuvansa nimenomaan komission myöntämällä mandaatilla. Persoona- ja instituutiopohjaisessa auktorisoinnissa pu-

huja käyttää henkilökohtaista tai hänen instituutionsa suomaa auktoriteettia tulla to-
telluksi. Seuraavissa sitaateissa Ursula von der Leyen käyttää omaa auktoriteettiaan
legitimoidakseen liittymisneuvotteluiden aloittamista, katkelma 2, ja laajentumispoli-
tiikkaa yleisemmin, katkelmat 3 ja 4.

2. And as I said, I fully support – fully support, from the bottom of my heart –
the formal opening of the accession negotiations. You have a partner in me, a
strong supporter. And I want these accession negotiations opened with North
Macedonia and Albania as soon as possible. (von der Leyen 2021a.)

3. The enlargement policy – this is something where I am deeply convinced – is
one of the most successful EU policies (von der Leyen 2020).

4. I am sure it [enlargement policy] will continue to be to the benefit of the
Western Balkans and the European Union (von der Leyen 2020).

Katkelmassa 2 von der Leyen tuo esille tukevansa täysin virallisten liittymisneuvotte-
luiden aloittamista Albanian ja Pohjois-Makedonian kanssa. Hän alleviivaa olevansa
neuvotteluiden väkevä tukija, ja haluavansa nämä neuvottelut aloitettavaksi mitä pi-
kimmiten. Tässä esimerkissä von der Leyen tuo esiin itsensä yksilönä, joka tukee sy-
dämensä pohjasta neuvotteluiden aloittamista, mutta myös vahvaa poliittista valtaa
omaavana henkilönä, jonka tuella on merkitystä. Minä-pronominin käyttö poliitti-
sessa puheessa mahdollistaa puhujalle auktoriteetin ja henkilökohtaisen vastuun
osoittamisen (Karapetjana 2011, 43f). Retoriset valinnat, kuten toiston käyttäminen
sekä erinäiset sanavalinnat, kuten ”täydestä sydäimestä tukeminen” sekä henkilökohtainen
halu saada neuvottelut aloitetuksi pikaisesti, vahvistavat hänen olevan persoonana
täysin neuvotteluiden aloittamisen takana. Lisäksi katkelmaan sisältyy kiireelli-
syyden elementti. Tämän, että hän haluaa ne aloitetuksi, tulisi riittää perusteluksi nii-
den aloittamiselle, ja täten legitimoida neuvotteluiden aloittamista. Samalla tavoin
katkelmissa 3 ja 4, von der Leyen käyttää henkilökohtaista näkemystään laajentumi-
sen hyödyllisyydestä Euroopan Unionille ja Länsi-Balkanille sekä vakuuttuneisuut-
tansa laajentumispolitiikan asemasta yhtenä menestyneimmistä unionin politiikan
haaroista.

Tässä hän myös alleviivaa laajentumisesta saatavan hyödyn tulevan nimen-
omaan koko unionille, eikä vain yksittäisille jäsenvaltioille. Tilanteessa, jossa yksittäi-
set jäsenvaltiot näkevät laajentumisen ensisijaisesti omien intressien ajamisen väli-
neenä, von der Leyen muistuttaa laajentumisen tuomasta kollektiivisesta edusta. Van-
hat ja unioniin liittyneet uudet jäsenet ovat hyötäneet taloudellisesti kasvavasta sisäi-
sestä markkinasta sekä geopolittisesti lisääntyneestä vakaudesta ja turvallisuudesta
(Vachudova 2014, 122).

Mikäli katkelmista olisi poistettu von der Leyenin omaan näkemykseen vetoava
ulottuvuus, ne legitimoisivat neuvotteluita rationalisoimalla neuvotteluiden positiivi-
sia saavutuksia, mikä saattaisi olla tehokkaampi keino. Usein auktorisoinnin tukena

esiintyy velvoittavia modaaliverbejä, kuten "täytyä" (van Leeuwen 2007, 94), mutta von der Leyen ei hyödynnä näitä elementtejä. Toimintaan velvoittavat modaaliverbit puuttuvat kokonaan von der Leyenin puheista. Hän ei vaadi, vaan haluaa laajentumisen etenevän. Von der Leyen tiedostaa komission olevan alisteinen jäsenvaltioiden neuvoston tekemille päätöksille koskien laajentumispolitiikkaa. Tästä huolimatta hän pyrkii kääntämään jäsenvaltiot omalle kannalleen.

Näissä katkelmissa on kuitenkin havaittavissa myös rationalisointia tuomalla esiin laajentumispolitiikan tuomaa etua: se on sekä yksi menestyneimmistä EU:n politiikoista, mutta se on lisäksi hyödyttänyt Länsi-Balkanin maita jo ennen niiden jäsenyyttä unionissa. Kuitenkin pääpainopiste näissä katkelmissa on von der Leyenin henkilökohtaisessa näkemyksessä laajentumispolitiikan vaikutuksista. Seuraavissa katkelmissa von der Leyen ja Varhelyi hyödyntävät selkeästi instituution tuomaa auktoriteettia legitimoinnissa. Koska komission kaltainen, keskeinen EU-instituutio on sitoutunut laajentumiseen, kertoo se tämän politiikan merkittävyydestä, ja sillä tavoin legitimoii sen edistämistä jäsenvaltioille.

5. The European Union is not complete without the Western Balkans. So my Commission will continue to do its utmost to advance the enlargement process and the region's EU integration. (von der Leyen 2021b.)

6. By travelling on my first visit as a Commissioner to the Western Balkans, to North Macedonia and Albania, I want to send a strong signal that for the Commission and for me personally the European Union perspective for this region is a priority. We stand by our proposal to open accession talks with both countries and we are working to make it happen very soon. (Varhelyi 2020c.)

Von der Leyen tuo esille komissionsa tekevän parhaansa edistääkseen laajentumista ja Länsi-Balkanin maiden EU-integraatiota. Legitimointi tapahtuu hänen edustamansa instituution eli Euroopan komission avulla, joka hänen johtamanaan on sitoutunut saattamaan Länsi-Balkanin maat unioniin. Tätä asemaan pohjautuvaa legitimointia vahvistaa entisestään hänen käyttämänsä omistava ilmaisu "minun komissioni", joka taasen ikään kuin antaa tähän vielä henkilökeskeisen lisän komission mandaattiin. Samalla tavoin laajentumisesta vastaavan komissaari Oliver Varhelyi hyödyntää omissa puheissaan omaa asemaansa legitimointivälineenä neuvotteluiden aloittamiselle katkelmassa 6. Tämä on hyvä esimerkki myös siitä, miten hyvin persoonalliset ja institutionaaliset legitimointikeinot limittyvät toisiinsa. Tuomalla esiin ensimmäisen valtiovierailunsa liittymisneuvotteluiden aloittamista odottaviin maihin, Varhelyi tuo esille Länsi-Balkanin maiden integraation tärkeyden sekä hänelle henkilökohtaisesti että hänen edustamalleen instituutiolle eli komissiolle. Varhelyin komissaarin vastuualueeseen kuuluu myös naapuruuspolitiikka, joten matka olisi voinut suuntautua myös toisaalle. Varhelyin matkan aikaan tammikuussa 2020 Ranskan veto aiheutti päänvaivaa juuri aloittaneelle, geopoliittiseksi nimetylle von der Leyenin ko-

missiolle. Komission prioriteetiksi nimettiin luottamuksen ja itsevarmuuden palauttaminen EU:n ja Länsi-Balkanin maiden suhteissa, joiden laadun nimetään toimivan osoituksena EU:n geopolittisesta toimijuudesta sen omassa naapurustossa (Varhelyi 2020b). Tämä, että asia koetaan näin tärkeäksi näiden kahden auktoriteetin toimesta, tulisi olla riittävä legitimoimaan laajentumisprosessin etenemistä Albanian ja Pohjois-Makedonian kohdalla.

3.2.1.3 Vertaisilla auktorisointi

Seuraava katkelma 7 on vertaisilla auktorisointia, jossa puhuja legitimoii toimintaansa nimensä mukaisesti vertaisten toiminnalla. Meidän tulee toimia näin, ”koska muutkin meidän asemassamme toimivat tai ovat toimineet näin”.

7. And we should not forget that the Heads of State and Government promised a European perspective back in 2003 at the Western Balkans Summit in Thessaloniki. The underlying idea at the time was already to embed the European idea of peace in a region which was shaken by bloody conflicts only 20 years ago. (von der Leyen 2019.)

Von der Leyen tuo esille, että eurooppalaiseen perspektiiviin, joka tässä viittaa unionin jäsenyyteen tulevaisuudessa, on sitouduttu jo aikaisemmin. EU:n johtajat antoivat jo vuonna 2003 Thessalonikin julistuksessa lupauksen jäsenyysnäköymästä Länsi-Balkanille, jota myös nykyjohtajien tulisi sitoutua toteuttamaan. Sitä tulisi pitää yllä aktiivisesti myös lähes kaksi vuosikymmentä myöhemmin auttamalla EU:n toimesta niiden jäsenyyttä poliittisesti. Thessalonikassa vuonna 2003 olleet jäsenvaltioiden päättäjät ovat katsoneet Länsi-Balkanin valtioiden liittymisen unioniin olevan myönteinen asia, ja sitoutumisen arvoinen asia. Jäsenyysperspektiivin perimmäisenä tarkoituksena oli tuoda ”eurooppalaisen rauhan” ajatus alueelle. Jälkimmäinen lause viittaa täten ajatuksena olleen rauhoittaa EU:n ulkorajojen tilannetta ja parantaa myös EU:n turvallisuutta. Geopolitiikka ja turvallisuus tulivat osaksi silloisen Euroopan yhteisön diskursseja Jugoslavian hajoamissotien aikaan (Stefanova 2005, 56). Epävakaus jatkui alueella vielä Jugoslavian hajottua uusiksi valtioiksi, joten EU kehitti uudenlaisen tavan vakauttaa Länsi-Balkania. Vakautus- ja assosiaatioprosessi on kattava alueellinen ohjelma, minkä kautta unioni pyrki edistämään vakautta, rauhanrakennusta ja sovinnontekoa kansallisuuksien välillä (Pippan 2004, 219). Kuitenkin pian EU tuli siihen lopputulokseen, että pysyvä rauha olisi mahdollista saavuttaa vain integroimalla alue eurooppalaisiin rakenteisiin (Demjaha 2020, 10). Kun valtioiden edustajat ovat kerran laajentumiseen sitoutuneet, tulisi myös tämän päivän jäsenmaiden olla valmiita hyväksymään laajentumispolitiikka, vaikka yli puolet nykyisistä jäsenistä eivät olekaan olleet tuolloin tekemässä tätä päätöstä. Koska historiallisesti valtioiden päämiehet

ovat sitoutuneet laajentumisen edistämiseen, tulee myös meidän jatkaa samaista politiikkaa. Katkelmassa esiintyvä lupaus ja sen pitäminen ovat näkyvässä asemassa legitimoitistrategioissa antaminen toimii myös omana legitimoinnin välineenä, jota käsitellään tarkemmin moraalisen evaluoinnin yhteydessä luvussa 3.2.2.

3.2.1.4 Persoonaton auktorisointi

Tästä aineistosta on löydettävissä vain yksi esimerkki persoonattoman auktorisoinnista. Siinä ei vedota keneenkään henkilöön, vaan kyseessä on persoonamuotoista auktorisointia abstraktimpi, vaikutusvaltaa omaavan instituution auktoriteettiin perustuva legitimoitistrategia.

8. The Commission stands by the recommendations to open accession negotiations with North Macedonia and Albania and we hope that these can be opened before the Western Balkan summit in Zagreb (Varhelyi 2020a).

Varhelyi legitimoii liittymisneuvotteluiden aloittamista vetoamalla komission sitoutumiseen liittymisneuvotteluiden aloittamiseen. Katkelmassa 8 legitimoitistrategia on persoonaton auktorisointia. Komissio seisoo oman suosituksensa takana avata neuvottelut. Tosin Varhelyi persoonallistaa tätäkin argumenttia sivulauseessa toteamalla *meidän* toivovan liittymisneuvotteluiden aloittamista ennen Zagrebin Länsi-Balkan huippukokousta. Kuten voidaan huomata, persoonallista, ihmismuotoista argumentointia esiintyy paljon: *me* toivomme asioiden x tapahtuvan. Von der Leyen ja Varhelyi molemmat hyödyntävät *me*-retoriikkaa liittymisneuvotteluiden aloittamiseksi lähes jokaisessa katkelmassa tässä työssä. *Me*-pronominilla luodaan näkemys yhtenäisestä joukosta, joka tukee liittymisneuvotteluiden aloittamista. Karapetjanin mukaan *me*-pronominin käyttö viittaa toiveisiin jakaa vastuu sekä luoda kuulijoille tunne velvollisuudesta. Komission ja kuulijoiden tulee yhdessä hyväksyä liittymisneuvotteluiden aloitus, koska se on oikea tapa toimia. *Me* herättää yhtenäisyyttä ja jaettua vastuuta. *Me* on käytössä myös tilanteissa, jossa tehtävät päätökset ovat kiistanalaisia tai epävarmoja. (2011, 38.) Näissä esimerkeissä von der Leyen sisällyttää vastahakoisten jäsenvaltioiden kansalaiset meihin pyrkien luomaan heille tunne vastuusta yhdessä meidän kanssamme liittyä positiiviseen ryhmään, jonka mukaista toimintaa laajentumisasiä.

3.2.2 Moraalinen evaluointi

Toinen yläkategoria van Leeuwenin legitimoitistrategioissa on moraalinen evaluointi. Moraalinen evaluointi viittaa moninaisesti esiin tuleviin yhteisesti jaettuihin arvoihin, normeihin ja käytänteisiin. Vaihtoehtoisesti strategioina voivat toimia arvot, joita puhuja pyrkii puheessaan normalisoimaan (van Leeuwen & Wodak 1999, 108–

110). Nämä legitimizeettii rakentavat arvot tutkijan tulee identifioida oman kulttuurituntemuksensa avulla, koska lingvistiikasta ei löydy keinoja näiden arvojen tunnistamiseen. Moraalinen evaluointi toimi yleisesti von der Leyenin ja Varhelyin puheissa liittymisneuvotteluiden aloittamisen legitimoijana. Kokonaisuudessaan näissä kaikissa strategioissa Euroopan unionin harjoittama laajentumispolitiikka pyritään esittämään unionia ja sen jäsenvaltioita moraalisesti velvoittavana toimintana. Määrällisesti moraalinen evaluointi toimi yhtenä yleisimmistä keinoista legitimoida ja kannustaa liittymisneuvotteluiden aloittamiseen, ja aineistosta oli löydettävissä abstrahoinnin ja luonnollistamisen legitimointistrategiat. Lisäksi analysoin van Leeuwenin strategioista irrallisena lupauksiin vetoavaa legitimoointia. Moraalittavat strategiat esiintyivät moninaisimmin aineistossa.

3.2.2.1 Abstrahointi

Abstrahointi on kaikkea muuta kuin selkeästi muodostettu legitimoiva argumentti (van Leeuwen & Wodak 1999, 108). Tämä keino käyttää edellä mainittua moralisoinnin mekaniikkaa. Toimintaan viitataan ilmaisulla, joka suodattaa siitä esiin ominaispiirteen, joka osaltaan linkittää sen arvodiskursseihin, ja näin moralisoi sen (van Leeuwen 2007, 99). Nämä arvot ovat havaittavissa joko selvästi tai rivien välistä. Seuraavat katkelmat toimivat hyvinä esimerkkeinä moraalisen arvottamisen piilevästä legitimoinnista. Seuraavat katkelmat 10–13 ovat von der Leyenin Europe Address-puheesta, jonka hän piti roolissaan vastavalittuna komission puheenjohtajana. Länsi-Balkan ja laajentuminen muodostavat oman osionsa puheessa, jossa alleviivataan alueen tärkeyttä Euroopan unionille. Legitimointi voi piillä pieninä osina annetussa tekstissä, ja tulla esiin vain kokonaisuudessa ja sen sisäisissä intertekstuaalisissa viittauksissa, kuten seuraavissa katkelmissa voidaan nähdä. Legitimointi täydentyy pala palalta. Tavoitteena on nimetä EU ja sen arvot ainoaksi oikeaksi vaihtoehdoksi Länsi-Balkanin maille, ja samalla delegitimoida muut alueesta kiinnostuneet toimijat.

9. If we Europeans do not give the Western Balkans a prospect of joining us, then others will step into the breach, be it China or Russia, Turkey or Saudi Arabia (von der Leyen 2019).

10. We share the same continent, the same history, the same culture and the same challenges [with Western Balkans]. We have asked a lot of North Macedonia and Albania and they have delivered – now we must keep our word and start accession talks. (von der Leyen 2019).

11. We may be growing older in Europe (as are Russia and China) and there may be fewer of us, but we have something invaluable: the rule of law, freedom, democracy, openness to many lifestyles – young people cannot find this in China or Russia (von der Leyen 2019).

12. I am absolutely convinced that Europe will remain an attractive place to live in the digital age, even in comparison with the US and China. It means we have to continue to trust in the strength of our shared idea and confidently go our own European way. (von der Leyen 2019.)

Näissä esimerkeissä von der Leyen suoraan selostamalla kytkee eurooppalaisuuteen ja Kiinaan arvodiskursseja, sekä moraalittaa ne legitimoinnin välineeksi. Kuten aikaisemmin on mainittu, moraalinen legitimointi voi rakentua puheessa siten, että siitä on vaikea eritellä vain yhtä esimerkkilauseetta osoittamaan moraaliiin viittaava oikeutus toiminnalle, ja edellä olleissa katkelmissa von der Leyen taitavasti luo ajatuksen, miten EU:lla on velvollisuus pitää kiinni eurooppalaisiksi katsomistaan maista. Katkelmassa 9 von der Leyen esittelee skenaarion, jossa muut valtiot tulevat täyttämään EU:lta jäävän tyhjiön, mikäli unioni ei anna Länsi-Balkanin maille mahdollisuutta liittyä unioniin. Tässä legitimoinnissa on elementtejä, jotka viittaavat samanaikaisesti sekä moraalisiin arvoihin että rationalisoinnin alle menevään geopolittisuuteen; tässä kokonaisuudessa ne viittaavat EU:n vastaisiin toimijoihin ensisijaisesti arvomielessä. Kiina, Venäjä, Turkki ja Saudi-Arabia tulevat ottamaan EU:n paikan sen naapurustossa sijaitsevalla Länsi-Balkanilla, mikäli EU ei anna jäsenmahdollisuutta maille. Tämä on lopputulema, joka pyritään välttämään.

Selitys seuraa katkelmassa 10, jossa Von der Leyen rakentaa legitimoinnissaan Länsi-Balkania osaksi EU:ta, koska ne sijaitsevat Euroopassa ja jakavat saman historian, kulttuurin ja samat haasteet. *Me* kietoudumme yhteen, ja tämä velvoittaa Eurooppaa ottamaan maat jäseniksi unioniin. *Me*-sana on perusmerkitykseltään kollektiivisen jäsenyyden jakamista. Samankaltaisuus tuo velvollisuutta muita samankaltaisia kohtaan, ja tästä syystä laajentumista legitimoidaan velvollisuudella Länsi-Balkania kohtaan.

Katkelmissa 11 ja 12 Von der Leyen rakentaa Euroopasta, jolla hän viittaa Euroopan unioniin, menestyvää yhteisöä, joka tulevaisuudessakin tulee olemaan houkutteleva paikka, vaikka Eurooppa kärsiikin ikääntyvästä väestöstä, ja muut valtiot näyttävät taloudellisesti menestyneempinä ja näin puoleensavetävinä. Hän nimeää Yhdysvallat, Venäjän ja Kiinan jopa kahdesti Euroopan vastinkappaleiksi. Hän tuo esille Euroopan houkuttelevuuden pohjautuvan katkelmassa 11 jo hyväksi havaittuun eurooppalaiseen ideaan ja siihen sitoutumiseen, sekä katkelmassa 12 siihen, millaiset arvot tällä yhteisöllä on. Arvot ja eurooppalaisuus nostetaan taloudellista menestystä tärkeämmiksi, ja EU on se, jolla tietämys siitä, mitä ne ovat, ja että edellä mainitut valtiot eivät niitä omaa. Kiinan ja Venäjän kohdalla tätä vastakkainasettelua korostetaan entisestään nimeämällä nuoret ihmiset kärsijöiksi valtioidensa politiikassa. Rivien välistä puhutellaan eurooppalaisia nuoria ihmisiä siitä, kuinka heillä on etu oikeus kasvaa osana moraalisesti kestävästä yhteisöstä. EU:n, tai Euroopan, ei tule toimia Kiinan ja Venäjän tapaan, vaan luottaa omiin arvoihin, joiden portinvartijana EU tässä toimii.

Eurooppalaisen identiteetin muodostavat arvot ja perinteet samanaikaisesti sulkevat osan maista sisään unionin yhteisöön ja osan ulos (Sjursen 2002, 502). Eurooppalaisuutta eivät ainakaan edusta Kiina eikä Venäjä. Nimeämällä meidät eurooppalaisiksi ja että meidän tulee luottaa yhteisesti jakamamme idean vahvuuteen ja itsevarmasti kulkea meidän omaa eurooppalaista tietämme von der Leyen vahvistaa nykyisen EU:n normatiivisen toimijuuden oikeaksi keinoksi toimia maailmassa.

Länsi-Balkanin pitäminen lähellä on EU:n intressi (2019), ja liittymisneuvotteluiden aloitus estää kiinalaisen ja venäläisen mallin leviämisen Länsi-Balkanille. Von der Leyen ei nimeä tarkalleen, mitä kiinalaisuus on, mutta se on vastaista eurooppalaisille arvoille. Tässä von der Leyen käyttää polarisointia oman toimintansa oikeuttamiseksi ja Kiinan sekä muiden valtioiden toiminnan delegitimoimiseksi. Poliitikot käyttävät polarisointia puheissa helpottaakseen kuulijan idenfioitumista yhden ryhmän kanssa ja eristäytymistä toisesta (Danler 2005, 52). Eurooppa ja me positiivisena, sekä Kiina ja muut vastaavat valtiot negatiivisena elementtinä kietoutuvat toisiinsa legitimoitkeinoiksi Länsi-Balkanin liittymisneuvotteluiden aloittamisessa. Koska EU:n oma asema on positiivinen, yhteistyö unionin kanssa tuo eniten hyvää Länsi-Balkanin maille, kun taasen kilpailijoiden politiikka alueella nähdään negatiivisena. Seuraavien katkelmien myötävaikutuksella 10. katkelmassa tulee esille unionin velvoite uudestaan ehdokasvaltioita kohtaan, ikään kuin ”suojella” ei täysin eurooppalaistunutta Länsi-Balkania muiden maiden vaikutukselta.

Eurooppa on erityinen, koska se pitää kiinni näistä arvoista, vaikka ne eivät välttämättä ole taloudelliseen hyötyyn verrattavia materialistisen hyvinvoinnin tuottajia, kuten mitä esimerkiksi Kiina tarjoaa lainoillaan ja investoinneillaan. Tällä strategialla von der Leyen rakentaa EU:n arvoista universaaleja arvoja, ja toiseuttaa niiden vastaisia toimijoita, Kiinaa ja Venäjää. Seurauksena on vakuuttaa toiset näiden arvojen normatiivisuudesta. Universaalien periaatteiden rikkominen on omanlaistaan toiseuttamista (Diez 2005, 628). Tässä maat kuvataan erilaisena, ei niinkään uhkana Euroopalle, mutta tällä tavoin rakennetaan Kiinalle ja Venäjälle identiteetti, jonkalainen toiminta ei ole toivottavaa, ja täten vähentää niiden toiminnan legitimitettä (Diez 2005, 629), eli delegitimoida poliittisia vastustajia.

Katkelmassa 10. on havaittavissa myös samanlaista kiireellisyyden diskurssia kuin aikaisemmin katkelmassa 7. Jos me emme toimi nyt, joku muu tulee ottamaan EU:n paikan Länsi-Balkanin maiden kumppanina. Tällainen kiireellisyyden diskurssi, samoin kuin viittaaminen alueellisen dynamiikan muutoksien tuottamaan epävarmuuteen, on yleistynyt EU:n diskursseissa, ja tämä korostaa narratiivia Länsi-Balkanista geopoliittisen kamppailun tapahtumapaikkana (Panagiotou 2021, 219).

3.2.2.2 Luonnollistaminen

Moraalisen evaluoinnin legitimointi voi esiintyä myös luonnollistamisen muodossa, jolloin moraaliset ja kulttuuriset säännöt korvataan luonnollisiksi mielleilyillä säännöillä (van Leeuwen 2007, 99). Verrattuna rationalistiseen luontaisuuteen, luonnollistaessa EU:n edustajat yksinkertaisesti toteavat jonkin käytänteen olevan luonnollista sen suuremmin selittämättä sitä (van Leeuwen 2007, 103). Tästä legitimointistrategiasta katkelma 13 on erinomainen esimerkki. Moraalisen ja luontaisen säännön erottaminen on toisaalta erittäin vaikeaa, mutta aineiston ollessa poliittisia puheita, nojaa erottelu pitkälti siihen, kuinka paljon tätä luontaiseksi katsottua asiaa perustellaan. Moraaliseksi rakennettuna se ei juuri kaipaa lisäperusteluita. Näitä luonnollistettuja asioita ovat Länsi-Balkanin kuuluminen Euroopan unioniin (katkelma 13) ja Länsi-Balkanin nimeäminen EU:n intressiksi (katkelma 14). Näistä molemmista teemoista löytyy myös katkelmat perusteluilla rationaalisen luontaisuuden alta.

13. The Western Balkans belong in the EU. There is no question for us about this. (von der Leyen 2020.)

Nimettäessä Länsi-Balkanin kuulumisesta luonnolliseksi osaksi Euroopan unionia on ymmärrettävissä moraaliseksi luonnollistamiseksi, koska vaikka jäsenmailla on mahdollista vaikuttaa liittymisen tilaan poliittisilla päätöksillä, tämä prosessi kohti jäsenyyttä saadaan vaikuttamaan kohtaloon sidotulta, väistämättömältä. Tässä von der Leyen jättää täysin huomiotta sen tosiasian, että laajentuminen on pysähdyksissä nimenomaan jäsenvaltion oman intressin vuoksi. Länsi-Balkanin kuuluminen Euroopan unioniin on ollut keskusteluiden aiheena. Veton aikaan Ranskassa kyseenalaistettiin kaikkien Länsi-Balkanin ehdokasvaltioiden valmiudet EU-jäsenyyteen. Ranska kritisoi, että kahdenkymmenen vuoden aikana eurooppalaisen perspektiivin antamisesta kandidaattimaiden keskeiset poliittiset, taloudelliset ja sosiaaliset muutokset ovat edenneet liian hitaasti, ja uudenlainen lähestymistapa on välttämätön, jotta EU saa tuettua maiden täydellistä neuvottelulukujen saavuttamista. (The Economist 2019, 19-21.)

Tässä katkelmassa on myös läsnä ajatus unionista ja Länsi-Balkanista toisistaan erillisinä alueina, jotka eivät välttämättä sellaisenaan olisi yhteensopivia. Von der Leyenin pyrkii purkamaan toteamalla maiden olevan erottamaton osa unionia. Näiden kahden alueen erillisyys toisistaan on perustunut läntisemmän Euroopan maissa olleista historiasta kumpuavista stereotyyppioista Balkanista väkivaltaisena ja takapajuisena alueena (Aliu ja Abdullai 2021, 236). Tarjottuaan jäsenyyšnäkymän alueen maille unionin piti muuttaa suhtautumistaan aluetta kohtaan ja siirtyä aiemmasta aluetta patoavasta politiikasta korostamaan näkemystä maiden yhteisestä perinnöstä ja tulevaisuudesta (Belloni 2020, 115). Ajatus maiden epävakaudesta on kuitenkin tiukassa, ja tällä luonnollistavalla argumentilla puheenjohtaja pyrkii purkamaan näiden

kahden alueen välistä perinteistä kahtiajakoa. Von der Leyen ei kuitenkaan perustele sen pidemmälle näiden alueiden samankaltaisuutta. Tässä, kuten myös seuraavassa esimerkissä kuulija muodostaa oman käsityksensä siitä, mitä ovat ne elementit, jotka sitovat EU:n ja Länsi-Balkanin yhteen. Tulkitsen tässä kontekstissa von der Leyenin pyrkivän herättämään kuulijoissa ajatuksen yhteisistä eurooppalaisista arvoista, jotka unionin jäsenet jakavat keskenään. Seuraavassa katkelmassa samainen samankaltaisuuden teema jatkuu, joskin vielä moraalisempana ja pitäen sisällään vihjauksen erillaisuuteen.

Katkelmassa 14 Länsi-Balkanin jäsenyyden legitimitetti kumpuaa niiden maantieteellisestä läheisyydestä, mutta myös unionin avoimesta luonteesta.

14. The Western Balkans historically, ethnically, security-wise are complex, but just because of a difficult past and history we cannot consider it impossible for them to make their way into the European Union. On the contrary, if you look at the map what you will see is that the Western Balkans are in the heart of Europe, surrounded by us, they belong to Europe, to us. They have always been, they are and they always will be part of Europe. (Varhelyi 2020b.)

Varhelyi vakuuttaa epäilijöitä Länsi-Balkanin maiden kuulumisesta unioniin perustelemalla Länsi-Balkanin maiden kuuluvan Euroopan unioniin niiden maantieteellisen sijainnin vuoksi. Maat sijaitsevat Euroopan sydämessä, ja me ympäröimme heitä; samalla tavoin maat kuuluvat Eurooppaan, eli meihin. Legitimointi tapahtuu rinnastamalla Euroopan unioni ja käsitteellinen Eurooppa toisiinsa. Varhelyi kontekstualisoi uudelleen EU:n ja Euroopan toistensa synonyymeina. Rinnastamalla itsensä Euroopaksi, EU ottaa oikeuden määrittellä eurooppalaisuuden sisällön. Kuten Sjursen on todennut, EU voi valita tilannekohtaisesti soveliaan roolin tai identiteetin, minkä mukaisesti se määrittelee sen, mikä kuuluu EU:hun ja missä EU:n raja kulkee (2002, 502). Yhteinen, jaettu identiteetti on vahva velvoittaja unionille ottaa maat jäseniksi. Tässä Länsi-Balkan sulautuu osaksi EU:ta, kahdella tasolla: olemalla osa Euroopaksi nimettyä maantieteellistä kokonaisuutta sekä "meitä" arvotettuna Eurooppaan, eli EU:na. Tässä jaetun eurooppalaisuuden velvoittava moraalinen ulottuvuus on todella vahva. Tämä on ainoa katkelma, jossa komission edustaja vihjaa Länsi-Balkanin mailla olevan edelleen haasteita ratkottavina. Näiden menneisyydestä kumpuavien monimutkaisuuksien ei tule antaa vaikuttaa negatiivisesti käsityksiin maiden eurooppalaisuudesta. Haasteiden alkuperä ei siis ole nykyhetkessä, ja maat voivat päihittää ne jaetulla unionin kanssa jaetulla eurooppalaisuudellaan. Unioni on onnistuneesti monopolisoinut oikeuden määrittellä eurooppalaisuuden sisällön. Tämä on voimauttanut unionin normatiivisesti ja itsevarmuutta käyttää retorisia keinoja saattaakseen sen toiveiden vastaisesti toimivat huonoon valoon. (Haukkala 2008, 1606.) Schimmelfennigin mukaan itälaajentumisen mahdollisti argumentit ehdokasvaltioiden kanssa yhteisesti jaetuista liberaaleista arvoista. Laajentumista vastustaneella jäsenvaltiolla ei ollut muuta mahdollisuutta kuin mukautua vallitsevaan mielipiteeseen, mikäli se halusi

välttyä väitteiltä epäeurooppalaisuudesta. (Schimmelfennig 2001, 62–63; 73–74.) Maiden eurooppalaisuus tässä perustuu niiden maantieteelliseen läheisyyteen EU:n kanssa. Länsi-Balkanin maat nimetään eurooppalaisiksi, joten argumentit niiden jäsenyyden estävästä heikosta poliittisesta järjestelmästä tai sotaisasta menneisyydestä eivät ole päteviä, koska ne ovat seurausta eroavasta historiallisesta kehityksestä. Ehdokasvaltiot täten kuuluvat meihin, ja täten ovat legitiimejä EU-jäseniä.

3.2.2.3 Lupaukset moraalisen arvottamisena

Moraalinen arviointi pitää sisällään syvästi moraalissävytteisten sanojen ja sanontojen hyödyntämistä legitimoinnissa. Aiemmassa abstrahoinnin esimerkissä arvottamisesta legitimointi rakentui intertekstuaalisuuden kautta puheessa. Näissä esimerkeissä moralisointi sen sijaan näkyy selkeämmin, kun komission edustajat käyttävät lupauksia ja niiden pitämistä legitimoidakseen liittymisneuvotteluiden aloittamista. Yksi keskeinen liittymisneuvotteluiden aloittamista legitimoiva diskurssikononaisuus on ollut vedota Albanian ja Pohjois-Makedonian täyttäneen niiltä pyydettyt ehdot edetäkseen neuvotteluvaiheeseen, ja vastavuoroisesti EU:n tulee täyttää oma osuutensa tästä eli aloittaa liittymisneuvottelut, kuten katkelmassa 15 todetaan.

15. We share the same continent, the same history, the same culture and the same challenges. We have asked a lot of North Macedonia and Albania and they have delivered – now we must keep our word and start accession talks. (von der Leyen 2019).

Moraalinen legitimointi syntyy sitoumuksesta, joka tulee yhteisesti kaikkien EU-instituutioiden ja jäsenmaiden jakamasta sitoutumisesta yhteiseen ulkopolitiikkaan, johon laajentuminen sisältyy. Von der Leyen hyödyntää tasapainoon pohjautuvaa argumenttia, jonka mukaan Albania ja Pohjois-Makedonia ovat hoitaneet loppuun (*delivered*) oman osuutensa sopimuksesta, ja nyt EU:n tulee vastavuoroisesti tehdä sama. Lupaus-diskurssia hyödynnetään sekä rationalisoinnin että moraalisen arvioinnin puolella. Rationalisoinnista lisää myöhemmin kappaleessa 3.2.3. Tämä katkelma voi alkuun vaikuttaa hyvin rationaaliselta legitimoinnilta, jossa oikeutus tapahtuu järkeilyn lopputulemana. Koska on asetettu ehdot etuuden tarjoamiseksi, tulee niiden täytyttyä ehdot asettaneen osapuolen tehdä oma osuutensa sopimuksesta. Kuitenkin sanavalinta *delivered* on moraalisesti latautunut verbi, joka antaa Pohjois-Makedonian ja Albanian toiminnalle vielä positiivisemmän konnotaation. *Delivered* kääntyy suomeksi jonkin luvatus tai odotetun täyttämiseksi.

Tällä argumentilla Bulgarian yksipuolisesta vetosta tehdään kuulijoiden silmissä entistäkin kyseenalaisempi, koska se ei ole EU:n antaman kriteeristön mukainen, vaan täysin prosessin vastainen teko. Diskursiivisesta näkökulmasta tulkinnat asioista rakentuvat sosiaalisesti, ja tilanteessa, jossa toimijan identiteetti muodostuu yhdessä

muiden toimijoiden vuorovaikutuksessa, lupauksien pitäminen on erittäin tärkeää. Toimijan jäätyä kiinni toisille normatiivisten odotuksien rikkomisesta, seuraa siitä häpeää tai toisten kunnioituksen murtuminen. (Fierke & Wiener 1999, 731.) EU on alleviivannut jäsenyysprosessin perustuvan maiden omaan edistymiseen niille asetettujen ehtojen täyttämiseksi. Kuitenkin jäsenmaiden omiin intresseihin perustuneet vetot ovat rikkoneet tätä EU:n itsensä asettamaa normia.

Tällä on ollut selvät vaikutukset Balkanin ehdokasmaiden näkemykseen EU:sta. Ranskan veton jälkeen esimerkiksi Albanian pääministeri Edi Rama totesi EU:n toiminnan ja päätöksenteon olevan nyt vaikeasti ennakoitavaa ja ennalta-arvaamatonta. Tämän seurauksena hän ei uskonut HVK:en alkavan seuraavaan vuoteen. On kuitenkin EU:n onni, että albanialaiset ovat täysin sitoutuneita EU-integraatioon, ja EU:n puolelta tuleva epävarmuus ja olematon suunnittelu eivät ole vaikuttaneet siihen. EU on Albanialle valinta, jollaista heillä ei ole aiemmin historiassa ollut. (Kwon 2020.) Sen sijaan Serbian presidentti Vučićin reaktio Ranskan vetoon osoittaa täysin vastakkaisen näkemyksen unionia kohtaan: ”Tämä päätös osoitti, että eteneminen jäsenyyspolulla ei ole kiinni maista itsestään. Tämä sai meidät ymmärtämään, että emme voi luottaa vain läntisiin naapureihimme. Meidän tulee pitää huoli itse itsestämme.” (European Western Balkans 2019.) Serbialle EU ei ole kumppani, jonka asettamiin ehtoihin ei kannata sitoutua, koska tehtävät uudistukset eivät välttämättä edistä maan etenemistä jäsenyyspolulla. Tämä toimii ikään kuin oikeuttajana tiiviimpään yhteistyöhön muiden, ei-läntisten toimijoiden kanssa. Kiina ja Venäjä olivat jo ennen vetoa tärkeitä kumppaneita poliittisesti, sotilaallisesti ja taloudellisesti (Hänsel ja Feyerabend 2018). Toisin sanoen, Länsi-Balkanin maiden suuntautuminen EU:ta kohtaan vaihtelee.

Seuraava katkelma 16 esiintyi jo aikaisemmin osana eurooppalaisuudella velvoittamisen esimerkkinä, mutta tässä katkelmassa myös moraalinen arvottaminen esiintyy kahdella eri tavalla, ja nyt tarkastelen arvottunutta lupauksista ja sen pitämistä.

16. I hope that together with the Slovenian Presidency, we can vitalise the accession process of Albania and North Macedonia. This is in our own interest. And it is a question of credibility. Because for Europe a promise made must be a promise kept. Slovenia knows how important this is. (Von der Leyen 2021d.)

Sanansa pitäminen, tai lupauksen tai velvoitteen täyttäminen, on moraalinen velvoite, jossa puhuja antaa lupauksen toiselle osapuolelle tietynlaisesta toiminnasta. Lupaus ei pelkästään sido puhujaa toteuttamaan sen, vaan myös ottamaan vastuuta sen toteuttamisesta. Lupaus nähdään moraalisesti sitovana vastuuna täyttää se, mihin on lupautunut (Hickey 1986, 69). Tässä katkelmassa von der Leyen ei anna lupauksista, vaan vetoaa velvoitteeseen täyttää aiemmin annettu lupaus liittymisneuvotteluiden aloittamisesta ehtojen täytyttyä. Vetoaminen lupaukseen ennemmin kuin solmittuun so-

pimukseen tekee siitä moraalisesti värittyneemmän ja irrottaa sen teknisestä, vaihteittain etenevästä laajentumisprosessista. Me-kollektiivina, eli Euroopan unioni, olemme asettaneet ehdot, joten tämä koskee meitä ryhmänä, jonka pitää nyt pitää kiinni lupauksesta. Samaan aikaan EU arvottaa Albanian ja Pohjois-Makedonian onnistuneiksi lupauksien pitäjiksi, antaen niille positiivista lisäarvoa.

Katkelmassa 16 EU:n uskottavuus on seurausta luotettavuudesta aikaisempien lupauksien pitämisessä, eli tämä liittyy toimijan maineeseen. Samalla tavoin rikottu lupaus vaikuttaa maineeseen negatiivisesti. Liittymisneuvotteluiden elvyttäminen on uskottavuuskysymys. Tähän rakentuu rivien välistä uhka maineen menettämisestä. Slovenia toimii esimerkkinä siitä, miten tärkeää lupauksien pitäminen on. Maa on käynyt jäsenyysprosessin lävitse ja täyttänyt vaaditut ehdot. Mikäli EU ei olisi osoittanut olevansa luotettava kumppani, olisi tilanne ollut katastrofaalinen. Tällä hetkellä poliittisesti merkittävää neuvoston puheenjohtajuutta pitävä Slovenia ei olisi tässä tilanteessa, mikäli EU ei olisi pitänyt lupauksiaan. Tämä toimii varoituksena myös muille jäsenvaltioille. Yhteisöllinen kansainvälinen politiikka perustuu ajatusmalliin, jossa molemmat sopimusosapuolet voivat luottaa toisen lupauksiin.

3.2.3 Rationalisointi

Rationalisoinnin legitimointistrategiat ovat laajasti läsnä aineistossa. Rationalisointi sulkee sisäänsä hyvin erilaisia järjelyyn pohjautuvia strategioita oikeuttaa omaa toimintaa (van Leeuwen 2007, 113–117), ja monet niistä on havaittavissa myös tässä aineistossa. Komission käyttämät strategiat tässä aineistossa ovat laajentumisen oikeuttaminen sen välinearvolla positiivisten tavoitteiden saavuttamiseksi sekä teoreettisen rationalisoinnin alle sijoittuvan selityksen ja luontaisuuden kautta. Ensimmäisenä käsittelen välineorientoitunutta rationalisointia.

3.2.3.1 Välineorientoitunut rationalisointi

Laajentuminen toimii välineenä saavuttaa toivottuja tuloksia. Yksi käytetyistä legitimointistrategioista tässä aineistossa on analyysini mukaan välineorientoitunut rationalisointi. Toisin sanoen neuvotteluiden aloitus ja laajentuminen nähdään välineenä saavuttaa positiivisia tavoitteita. Yleisesti ottaen, mitä tärkeämmäksi sosiaalinen käytäntö koetaan, sitä useammin sitä toteuttavista toimijoista tehdään aktiivisia ja päämäärähakuisia toimijoita (van Leeuwen 2007, 102), jolloin legitimointi tehdään välineorientoituneesti. Aineistosta oli havaittavissa kaksi erilaista hyödyn teemaa, mitä laajentumisesta seuraa. Ensin käsittelen sitä, miten laajentumisen avulla saavutettavat universaalit arvot rauha, vauraus ja turvallisuus toimivat legitimoinnin välineenä, ja

toisena miten laajentuminen palvelee EU:n ulkopoliittista toimijuutta. Asian hyödyllisyyteen vetoaminen on käytännöllinen keino omien tavoitteiden ajamiseen, ja tämä tulee hyvin esille tämän luvun katkelmissa.

Ensimmäisessä katkelmassa 17 von der Leyen tuo esille laajentumispolitiikan jo nyt levittäneen rauhaa, turvallisuutta ja vaurautta koko Euroopan mantereelle, tehden siitä välineen saavuttaa positiivisia tavoitteita.

17. The enlargement policy – this is something where I am deeply convinced – is one of the most successful EU policies. It has spread peace, security and prosperity across the continent. I am sure it will continue to be to the benefit of the Western Balkans and the European Union. (von der Leyen 2020.)

Von der Leyen näkee laajentumisen yhtenä menestyksekkäimmistä EU-politiikan aloista sen tuomien etujen vuoksi. Sen hyödyt ovat nähtävissä jo aiempien laajentumiskierroksien onnistumisissa, ja se tulee hyödyttämään kaikkia osapuolia myös tulevaisuudessa, myös Länsi-Balkanin laajentumisen yhteydessä, vaikka maat eivät vielä olekaan lähellä jäsenyyttä. Laajentumisen tuomia hyötyjä on käytetty legitimoitkeinoina myös aiemmillä laajentumiskierroksilla. Esimerkiksi itälaajentumisen yhteydessä taloudelliset edut sekä turvallisuustekijät Turkin liittymisneuvotteluiden yhteydessä nimettiin positiivisiksi seurauksiksi laajentumisesta (Herranz-Surrallés 2012, 395). Tässä esimerkissä laajentumisen ei eritellä hyödyttävän vain nykyisiä jäsenvaltioita, vaan koko maanosaa. Ehdoksjäsenet pääsevät nauttimaan sen tuomista eduista jo ennen jäsenyyttä, joten laajentuminen on kannattavaa jo ennen jäsenyyttä. Laajentumispolitiikan on arvioitu vähentävän jännitteiden ja konfliktien todennäköisyyttä sekä omien jäsenten että jäsenmaiden ja niiden naapureiden välillä. Laajentumisprosessi on jo ennen jäsenyyden alkamista lisännyt hakijavaltioiden poliittisten järjestelmien vakautta, vaikuttanut positiivisesti niiden taloudelliseen kehitykseen ja vahvistanut oikeusvaltion omaksumista (Raunio & Tiilikainen 2002, 9). Tällä von der Leyen alleviivaa kuulijoille laajentumisen koko prosessin kehittävän potentiaalisten jäsenten yhteiskuntaa, taloutta ja vakautta, jossa jäsenyys on vain huipentuma EU:sta saataville eduille. Prosessissa ennen jäsenyyttä ehdokkaat omaksuvat neuvottelulukujen myötä yhteiskuntaa ja taloutta vahvistavaa lainsäädäntöä ja käytännön toimintamalleja. Myös katkelmassa 18 Varhelyi hyödyntää laajentumisen avulla saavutettavia tavoitteita. EU-jäsenyyden tuodaan esille olevan väline saavuttaa positiivisia tavoitteita. Katkelmassa 19 laajentuminen tuodaan esille ainoana keinona saavuttaa alueella rauha. Lisäksi Länsi-Balkan nimetään EU:n geostrategiseksi kysymykseksi ja meidän yhteiseksi vastuuksemme, joista jälkimmäinen on myös moraalisesti velvoittava, sisällyttäen tähän katkelmaan kahdenlaista legitimoitintia.

18. The future and faith of the Western Balkans is a geo-strategic question and our common responsibility. It is only EU membership that can create longterm peace, security and prosperity. (Varhelyi 2020d.)

Tässä katkelmassa laajentumisen välineellisyydessä on vahva moraalinen ulottuvuus. Länsi-Balkan nimetään meidän velvollisuudeksemme. Eurooppalaisen integraation normatiivisena oikeuttajana on toiminut ajatus laajentumisesta välineenä toteuttaa EU:n velvollisuutta rauhan ja demokratian edistäjänä Euroopassa (Diez 2005, 634). Tämä on ollut perinteinen normatiivinen oikeuttaja uusien jäsenmaiden hyväksymiseksi Espanjan, Kreikan ja Portugalin jäsenyysprosessista eteenpäin. (Herranz-Surrallés 2012, 392). Nämä maat olivat vapautuneet totalitarismista hakiessaan unionin jäsenyyttä, ja erottuivat aikaisemmin unioniin liittyneistä maista niiden vasta kehitymässä olevien demokraattisten järjestelmien ja heikon taloustilanteen vuoksi. Näiden jäsenyyttä 1980-luvulla perusteltiin kansallisten poliittisten järjestelmien vakauttamisella sekä integraatiosta koituvilla taloudellisilla eduilla (Raunio & Tiilikainen 2002, 12). Kuuluminen EU:n arvoyhteisöön tarkoittaa velvollisuutta avustaa ehdokasmaita niiden orastavien demokratioiden kehittämisessä (Sjursen 2002, 494). Tästä syystä olisi edesvastuutonta jättää Länsi-Balkanin maat omalla eurooppalaisuuden polullaan EU:n ulkopuolelle; Varhelyi nimeää Länsi-Balkanin tulevaisuuden ja kohtalon meidän eli EU:n yhteiseksi vastuuksi.

Tämä argumentti tuo laajentumisen moraaliseksi velvollisuudeksi, ja täten arvokysymykseksi, mutta myös alleviivaa EU-jäsenyyden positiivisia tuloksia, ”kestävää rauhaa, turvallisuutta ja menestystä”. Jos maat jäävät EU:n ulkopuolelle, niille on siitä ainoastaan negatiivisia seurauksia. Länsi-Balkan esitetään alueena, joka tarvitsee EU:ta päästäkseen rauhan, turvallisuuden ja vaurauden piiriin. Tässä on havaittavissa holhoavaa ajattelua Länsi-Balkania kohtaan, josta EU:ta on kritisoitu kolonialistiseksi (Petrovic 2011, 1). Varhelyi antaa ymmärtää maiden olevan kykenemättömiä itse etenemään rauhan, turvallisuuden ja vaurauden saavuttamiseksi. Tällainen holhoaminen heijastaa edelleen syvällä olevaa ajattelua aluetta kohtaan. Se, että alueen nähdään olevan jatkuvan ulkoisen avun ja ohjauksen tarpeessa kertoo niiden tarvitsevan muutoksen eurooppalaisiksi (Petrovic 2011, 2). Tällainen retoriikka kertoo Petrovicin mukaan ajattelusta, jossa näiden maiden ajatellaan olevan matalammalla kehitystasolla ja velvoitettuja EU:n valvontaan, jotta ne eivät uusi menneisyytensä virheitä (2011, 2).

Ainoaksi keinoksi nimeäminen lisää Länsi-Balkanin EU-jäsenyyden vaihtoehtottomuutta, joka on legitimoinnin toinen tapa sulkea ulos muita vaihtoehtoisia tapoja toimia. Tämä lisää katkelmalle vielä varoittavan narratiivisen kerroksen. EU-jäsenyyden nimeäminen ainoaksi keinoksi luoda rauhaa, turvallisuutta ja vaurautta tuo legitimointiin myös EU:ta velvoittavan kerroksen argumenttiin. Legitimointi tapahtuu nimeämällä EU-jäsenyys ainoaksi välineeksi saavuttaa vakautta Länsi-Balkanilla, ja me EU:na olemme tämän hyvinvoinnin lähteenä.

Toinen teema välineellisen legitimoinnin alla on EU:n uskottavuuden palauttaminen kansainvälisessä politiikassa.

18 In fact, the delay in official launch of accession negotiations with Albania and North Macedonia has had a negative impact on the EU's credibility. Pending bilateral issues between North Macedonia and Bulgaria therefore need to be solved as a matter of urgency. (Varhelyi 2021b.)

19. So this [Western Balkans integration to the European Union] is the priority number one for the current geopolitical Commission, to gain back trust and confidence in the Western Balkans, trust and confidence that we have lost in the Western Balkans and in the Member States when it comes to enlargement process. If we cannot achieve this, how can we be credible elsewhere when it comes to other foreign affairs difficulties and challenges? (Varhelyi 2020b.)

Käsittelin moraalisen evaluoinnin alla lupauksen pitämistä arvoon vetoavana legitimoitikeinona. Se, mitä lupauksien rikkomisesta seuraa, on sen sijaan käytetty rationalisoinnin välineenä yllä olevissa esimerkeissä. Tämä legitimointi pitää sisällään samalla tavoin yhteisesti jaetun käsityksen laajentumisen merkityksestä. Katkelmissa 18 ja 19 Varhelyi alleviivaa laajentumisprosessin hidastumisen merkitystä EU:n uskottavuudelle. Liittymisneuvotteluiden viivästyksellä nimetään olleen negatiivinen vaikutus EU:n uskottavuuteen katkelmassa 18, ja kahdenvälinen kiista jäsenvaltio Bulgarian ja Pohjois-Makedonian välillä tulee ratkaista välittömästi. Tämä on ainoa katkelma, jossa edellä mainittuja maita osoitetaan sormella laajentumispolitiikan viivyttämisestä ja EU:n uskottavuuden menettämisestä. Kiistan näkyvin ratkaisu on HVK:en hyväksyntä, joka on seuraava askel laajentumisessa. Katkelmassa myös nähtävissä vahva moraalinen ulottuvuus. Varhelyi vaatii Bulgariaa pitäytymään yhteneväisessä linjassa EU:n ulkopoliitikassa. Koska muut jäsenvaltiot ovat sitoutuneet Pohjois-Makedonian neuvotteluiden aloittamiseen, niin tulisi myös Bulgarian, vaikka ei suoraan nimeäkään suoraan Bulgariaa velvolliseksi.

Katkelmassa 19 sen sijaan luotettavuus on jo menetetty sekä Länsi-Balkanin että jäsenmaiden osalta, ja se on välttämätöntä hankkia takaisin kiireesti. Tähän keinona toimii Länsi-Balkanin maiden integroiminen unioniin. Katkelman esimerkissä on kiinnostava huomata, miten Varhelyi antaa ymmärtää aiemmin tapahtuneen uskottavuuden menettämisen delegitimiteetin lähteeksi, mikä syö EU:n toimijuutta laajemmin geopoliittisessa kontekstissa. Mikäli luottamusta ei saada takaisin, näiden maiden keskuudessa, miten EU voi olla uskottava muussakaan ulkopoliittisessa toiminnassa? Legitimointi tapahtuu täten viittaamalla EU:n integraation vaikutukseen unionin uskottavuudessa ulkopoliitikassa. Petrovic ja Tzifakis ovat tuoneet esille geopoliittisen diskurssin lisääntymisen EU:n johtohahmojen ulostuloissa vuodesta 2017 lähtien. Huoli vähenevästä vaikutusvallasta ja kiinnostuksesta laajentumispolitiikkaa kohtaan sekä kolmansien osapuolten, kuten Kiinan, Turkin ja Venäjän läsnäolon kasvusta sai von der Leyenin nimeämään komissionsa geopoliittiseksi komissioksi (2021, 159–160), jonka tehtävänä uskottavan Länsi-Balkan laajentumisnäkökuvan luominen alueen ollessa komission geostrateginen sijoitus (Behsku 2021, 6). Tutkijat näkevät keskeisenä

syynä muiden valtioiden lisääntyvälle läsnäololle sen, että EU ei ole antanut tunnustusta Länsi-Balkanin maiden tekemälle työlle (Bieber ja Tzifakis 2019). On kuitenkin tosiasia, että EU:n vaikutusvalta Länsi-Balkanilla on linkitetty EU:n integraatioprosessin uskottavuuteen (Haukkala 2008). Liittymisneuvotteluiden aloittaminen palvelee myös unionin vaikutusvaltaa Länsi-Balkanilla. EU:n vaikutusvallan kasvattaminen on ollut yksi oikeuttamisen diskursseista myös itälaajentumisen yhteydessä (Herranz-Surrallés 2012, 389). Seuraavassa katkelmassa 20 Varhelyi tuo esille luvattujen liittymisneuvotteluiden aloittamisen Albanian ja Pohjois-Makedonian kanssa vahvistavan käsitystä EU:n sitoutumisesta alueeseen.

20. But to preserve its influence, the EU needs to deliver on its promises. If the EU's commitment is in doubt, this weakens the transformative power of the European perspective and hampers progress on difficult fundamental reforms, such as on democracy and the rule of law, which are more than ever at the heart of our enlargement policy. (Varhelyi 2021a.)

Mikäli EU:n sitoutuminen alueeseen kyseenalaistetaan, se vaikuttaa suoraan eurooppalaisen perspektiivin eli jäsenyysnäkökulman muutosvoimaan ja vie pohjaa laajentumispolitiikan ytimessä olevilta demokratiaan ja oikeusvaltioon liittyviltä uudistuksilta. EU on rakentunut yhteisten arvojen ympärille, joita se myös vie eteenpäin laajentumispolitiikalla, ja näiden keskeisten arvojen edistäminen tulee turvata. Tämän turvaamiseksi maat tulee pitää unionin integraatiossa mukana. On kuitenkin huomioitava, että nämä Länsi-Balkanille vietävät EU-arvot linkitetään EU:n intresseihin ja strategiaan vain, jos EU-jäsenvaltiot näkevät sen käypänä palvelemaan niiden omia intressejä (Vachudova 2014).

Näissä katkelmissa laajentuminen on väline EU:n ulkopoliittisen uskottavuuden takaisin saamiselle. Uskottavuus limittyy usein politiikassa ja arkisessa kielenkäytössä maineen kanssa. Poliitikon julistaessa edustamansa toimijan uskottavuuden olevan vaarassa, he useimmiten tarkoittavat sitä, että toimijan maine esimerkiksi luotettavana, lupaukset pitävänä toimijana olevan jollain tavoin uhattu (Jervis, Yarhi-Milo & Casler 2020, 171). EU:n pehmeä valta perustuu arvonormatiiviseen ja taloudelliseen, ei sotilaalliseen valtaan, joten sen imago on keskeinen vaikutuksen tuoja. Miten EU voi käyttää pehmeän vallan vipuvoimaa, jos se ei edes itse pysty sitoutumaan lupauksien pitämiseen, johon pehmeä valta on sidottu.

Lupaus on toisin sanoen moraalisesti väritynyt sana, jota Varhelyi käyttää korvaamaan liittymisneuvottelut, ja sillä on välineellinen merkitys sekä EU:n vaikutusvallalle että vastuulle ja velvoitteille aluetta kohtaan. Tämän kaltaisissa poliittisissa prosesseissa ei kuitenkaan ole kyse lupauksista, vaan maiden välisistä sopimuksista, jotka pohjautuvat tarkkaan laadittuihin asiakirjoihin ja sopimuksiin. Se, että lupausta käytetään korvaamaan sopimuksen täytäntöönpanoa, kertoo molempien edustajien hyödyntävän moraalisesti latautunutta lupausta herättämään alitajuisia velvollisuuden tunteita kuulijoissa Albaniaa ja Pohjois-Makedoniaa kohtaan.

3.2.3.2 Teoreettinen rationalisointi

Teoreettinen rationalisointi hyödyntää määritelmiä, selityksiä ja ennusteita siitä, mikä asioiden tila on. Kaikissa tyypeissä moralisoidun aktiviteetin tarkoitus tulee olla selitettävissä ja yleistettävissä (van Leeuwen 2007, 99). Tämän lisäksi luonnollistaminen yksinkertaisesti ilmaisee, että jokin käytäntö on luonnollinen, eli teoreettinen rationalisointi antaa selkeän kuvauksen siitä, miten asia on (van Leeuwen 2007,103). Näitä erilaisia selittämällä legitimoivia strategioita on aineistossa selitys ja luontaisuus. Ensimmäisenä käsitteeseen tulee selitys.

3.2.3.2.1 Selitys

Selitys on yksi teoreettisen rationalisoinnin legitimoivista muodoista, jossa toimijaan liitetään erilaisia ominaisuuksia tai toimia, jotka ovat luonteenomaisia toimijalle (van Leeuwen (2007, 104). Katkelmassa 21 von der Leyen tuo esille ongelmien ratkaisun olevan luonteenmukaista unionille; koko unioni rakentuu kyvyille ratkaista vaikeita ja ongelmallisia kysymyksiä.

21. We have been discussing at the Summit that the dialogue, the willingness to solve problems, and the capability to address difficult and problematic issues, is the core of what the European Union is all about. If you look at our more than 70 years of history, that is how we built the European Union. And therefore, I am very confident that we are able to solve these issues. (von der Leyen 2021b.)

Katkelmassa von der Leyen uskoo nyt käsillä olevan Bulgarian ja Pohjois-Makedonian välisen kriisin olevan ratkaistavissa, koska ongelmanratkaisu on EU:lle sisäsyntyinen ominaisuus. Hän tuo esille näkemyksen Euroopan unionista rakennettuna kyvykkääksi ratkaista haasteita, ja tämä kahdenvälinen kysymys tullaan ratkaisemaan siinä missä muutkin. Poliittiset ristiriitatilanteet ovat tuttuja unionin monitasoisessa poliittisessä päätöksenteossa, ja komissiolla on perinteisesti ollut se elin, joka neuvottelee jäsenmaiden kanssa sovittaakseen niiden ajoittain vastakkaiset intressit yhtenäiseksi EU-politiikaksi (Jones ja Clark 2008, 546). Kreikka ja Slovenia ovat molemmat käyttäneet vetoa laajentumispolitiikassa edistääkseen omia tavoitteitaan (Petrovic ja Tzifakis 2021, 159), ja jäsenvaltiot ovat puuttuneet myös ehdokasvaltioiden välisiin prosesseihin. Esimerkiksi EU:n fasilitoima Kosovon ja Serbian välinen sovinnonteon dialogi on sisällytetty osaksi maiden jäsenyysprosessia, jotta maat eivät toisi ratkaisematonta suhdettaan unioniin. Komissio on ollut myös historiallisesti suotuisampi Länsi-Balkanin maita kohtaan kuin Eurooppa-neuvoston jäsenet. Jäsenvaltiot ovat usein vaatineet

lisävaatimuksien asettamista liittymisneuvotteluiden aloittamiseksi, kun taas komissio pääasiallisesti hallinnollisteknisenä elimenä on nojannut Kööpenhaminan kriteeristön neuvottelulukuihin (Petrovic ja Tzifakis 2021, 159). EU tulee etenemään tästä huolimatta, ja laajentuminen tulee tapahtumaan. Legitimointi tapahtuu siis unionin kyvyllä ratkaista ongelmia. EU on onnistuneesti ratkonut vastaavanlaisia vetotilanteita jo aiemmin, joten tämä tullaan selvittämään.

Tässä katkelmassa on havaittavissa hiljalleen tapahtunut tilanteen kärjistymisen. Tämä puhe on pidetty Slovenian järjestämän huippukokouksen yhteydessä loka-kuussa 2021, jota edeltäneenä aikana oli käynyt selväksi Bulgarian aikomus estää liittymisneuvotteluiden aloitus myös käytyjen parlamenttivaalien jälkeen. 2021 alkupuolen hallinnut virkamieshallitus oli sitoutunut parlamentin äänestämään lausuntoon, mutta myös uuden hallituksen myötä tähän ei tarjoutunut ratkaisua. Tämä tarkoitti sitä, että Bulgarian vetolle ei olisi odotettavissa päättymisajankohtaa, vaan neuvotte-luita osapuolien välillä tulisi jatkaa.

3.2.3.2.2 Luontaisuus

Luontaisuuden strategia on erittäin lähellä aiemmin mainittua luonnollistamisen strategiaa, mutta tässä luontaisuus ilmaistaan vielä selkeämmin perustelemalla. Luonnollisuuden yksinkertaisen toteamuksen sijaan luontaisuudessa puhuja tarjoaa selkeän kuvauksen asian tilasta (van Leeuwen 2007, 103). Esimerkiksi katkelmassa 13 von der Leyen luonnollisti Länsi-Balkanin kuulumisen osaksi unionia vain kyseenalaistamattomana totuutena, ilman selityksiä. Seuraavassa esimerkissä 22 sen sijaan intressi selitetään auki, ja siitä rakennetaan luonnollinen tapa toimia ja täten legitimoida toimintaa.

22. We must be more strategic when it comes to Europe's external interests, and this also applies to enlargement policy. It is in our interest for the Western Balkans to have a European perspective. (Von der Leyen 2019.)

Katkelmassa 22 von der Leyen esittää Länsi-Balkanin maiden lähellä pitämisen olevan EU:n ulkopoliittisten etujen mukaista. Tämä palvelee osaltaan EU:n ulkopoliittista strategiaa. Tässä intressejä palvelee eurooppalainen perspektiivi, toisin sanoen Länsi-Balkanin maiden uskottava jäsenyysnäkökulma unionissa, ja tätä perspektiiviä tukee liittymisneuvotteluiden aloitus ehtonsa täyttäneiden Albanian ja Pohjois-Makedonian kanssa. Länsi-Balkan on siis hyödyllinen unionille sen ulkopoliitikassa. Laajentumisesta seuraavan edun retoriikka on tässä läsnä samalla tavoin kuin vuoden 2004 suuren itälaajentumisen yhteydessä (Herranz-Surrallés 2012, 395). Länsi-Balkanin eurooppalaisen perspektiivin hyödyt EU:lle voidaan ymmärtää tässä moninaisesti. Ensinnäkin uskottava jäsenyysnäkökulma pitää Länsi-Balkanin maat sidottuna yleisesti taloutta ja poliittista järjestelmää vakauttaviin uudistuksiin sekä myös sovinnonteon

prosesseihin (Vachudova 2014). Esimerkiksi Serbian ja Kosovon välinen dialogi ja Bosnia ja Hertsegovinan serbinationalismi voivat nopeasti leimahtaa epävakauksi EU:n naapurustossa. Toiseksi eurooppalainen näkymä pitää maat pois geopoliittisten kilpailijoiden ulottuvilta, täten sitoen alueen tiukemmin EU:n vaikutuksen kehään.

Tämä katkelma on ottaa eritoten kantaa meidän intressiemme tärkeyteen unionina. Nykyinen tilanne rikko yhteisen ulkopoliittikan mahdollisuuden koska EU:n jäsenvaltiot tekevät kansallisia päätöksiä ohi EU:n päätöksien. Ranska oli syyttänyt EU:ta geopoliittisen strategisuuden puuttumisesta (The Economist 2019), ja kuitenkin se itse toimi yleisesti hyväksytyä konsensusta vastaan käyttämällä vetoaan. Nämä eroavat kansalliset ulkopoliittiset tavoitteet rajoittavat unionin geopoliittista toimijuutta (Fard 2020, 402).

Vaikka EU:n integraation ydin on ollut rakentaa rauhaa eurooppalaisten arvojen levittämisen avulla, EU on samanaikaisesti myös geopoliittinen toimija omine intresseineen. Geopoliittisuus on ollut näkyvämmän läsnä komission ulostuloissa. Komission puheenjohtaja on korostanut aloittamisestaan lähtien tarvetta vahvistaa EU:n roolia geopoliittisessa kilpailussa: ”meidän tulee olla strategisempia, mitä tulee Euroopan ulkoisiin intresseihin, ja tämä koskee myös laajentumispolitiikkaa” (von der Leyen 2019). Tätä geopoliittisuuden diskursiivista alleviivaamista vasten EU:n ja Länsi-Balkanin välisiä suhteita vaikeuttaneet vetot nakertavat EU:n ulkopoliittisia intressejä.

3.2.4 Myytittäminen

Aineistosta oli löydettävissä vain muutamia esimerkkejä myytittämisestä legitimoitikeinona. Varhelyin käyttämät myytittämisen esimerkit molemmat olivat niin sanottuja varoittavia tarinoita, eli esimerkkejä siitä, mitä tapahtuu, mikäli ei toimita odotetulla tavalla (van Leeuwen 2007, 106). Molemmissa katkelmissa Varhelyi varoittaa muiden toimijoiden lisääntyvästä läsnäolosta ja sen uhkaavista vaikutuksista Länsi-Balkanilla, mikäli EU ei sitoudu alueeseen laajentumispolitiikan keinoilla.

23. If we don't do it [integrate Western Balkans into the European Union], others will come and try to exert their influence. The region is at the heart of Europe, we cannot afford that. (Varhelyi 2020b.)

Katkelmassa 23 tuodaan esille nimeämättömien toimijoiden vaikutusvallan lisääntymisen kestämyys sen tapahtuessa Euroopan ytimessä, tai ennemmin EU-jäsenvaltioiden ympäröimällä alueella. Vaikka tässä viiveen liittymisneuvotteluissa aloittamisessa ei sanota suoraan vaikuttavan unioniin, rivien välistä on luettavissa maihin kohdistuvan uhan vaikuttavan suoraan unioniin. Varhelyi on huolissaan näiden hypoteettisten tapahtumien vaikutuksista unioniin, ja tässä hän hyödyntää turvallistamisen retoriikkaa. Näissä esimerkeissä täyttyvät turvallistamisen retorisen

strategian tunnusmerkit. Turvallistamisen kautta kaikesta voidaan tehdä turvallisuuskyseminen, kun se sellaiseksi nimetään. Tämä tapahtuu puhetekojen kautta, jossa eksistentiaaliset uhat nimetään ja niihin tulee reagoida välittömästi. Poliittiset eliitit toimivat turvallistajina, ja he dramatisoivat aihetta, joka sitten vaatii ja oikeuttaa turvallisuudesta poikkeavat toimet tilanteen ratkaisemiseksi. (Buzan, Wæver ja de Wilde 1998.) Higashinolle (2004) ja O'Brennanille (2006) EU:n laajentuminen on esimerkki turvallistamisen purkamisesta. Ensin jokin asia, kuten tässä EU:n ulkopuoliset, epävakaa Länsi-Balkanin maat on rakennettu uhaksi unionille. Tämän jälkeen laajentuminen esitetään ratkaisuna, joka purkaa turvallistamisen, josta seuraa rauhanomainen ja vakaa Eurooppa (Higashino 2004, 351–352; O'Brennan 2006, 162). Eli Länsi-Balkan ja sen turvallisuushaasteet nostetaan huomion keskipisteeksi, ja sitten laajentuminen esitetään ratkaisuna niihin. Tämä samainen retoriikka toimii myös katkelmassa 24 Varhelyi esittää neuvotteluiden lykkäämisen tuovan mukanaan riskin epävakauden kasvamisesta koko alueella. Lisäksi se altistaa alueen lisääntyvälle manipuloinnille ja valheellisille vaihtoehdoille narratiiveille kolmansilta mailta.

24. We are convinced that any further postponement [for the start of the accession negotiations] would entail a strong risk, undermining stability in the entire region. We would also risk further manipulation by third country actors and others offering false alternative narratives. (Varhelyi 2020a)

Muiden maiden läsnäolo alueella nähdään haittaavana verrattuna EU:n läsnäoloon alueella. Toisten maiden läsnäolo lisääntyy sen myötä, mikäli EU ei aktiivisesti edistä maiden integraatiota unioniin. Toisin sanoen Varhelyi rakentaa molemmissa esimerkeissä uhkakuvaa siitä, mitä siitä seuraa, mikäli moraalista velvoitetta, eli liittymisneuvotteluiden aloittamista, mutta myös laajentumista, ei noudateta. Niiden huomiotta jättämisen seuraukset olisivat hyvin konkreettisia uhkia Länsi-Balkanin maille itselleen ja tätä kautta myös EU:lle, koska niiden ”kohtalot ovat sidottu toisiinsa”. Varhelyi kuitenkin tuo esille, että tämä negatiivinen lopputulema on estettävissä, mikäli EU voi aloittaa liittymisneuvottelut ja jatkaa integraation vahvistamista alueella. Näitä esimerkkejä on mahdollista ajatella myös välineellisen rationalisoinnin legitimoinnin näkökulmasta. Tehtävillä laajentumista edistävillä poliittisilla päätöksillä on välineellistä arvoa Länsi-Balkanin turvallisuustilanteelle, jonka EU kokee tärkeäksi. Alueen sijainti keskellä Eurooppaa ja siellä vallitseva tilanne vaikuttaa suoraan myös EU:hun. Tarinan sankariksi mielletävällä EU:lla on kuitenkin vielä mahdollisuus vaikuttaa ja pelastaa tilanne oikeilla teoilla, saattamalla neuvottelut aloitetuiksi sivullisina kärsivien Albanian ja Pohjois-Makedonian kanssa. Molemmissa katkelmissa ulkoiset toimijat tulevat olemaan uhka alueelle ja unionille. Tämä liittymisneuvotteluista seurannut integraation hidastuminen on aiheuttanut syvää turhautumista alueen maissa, ja alttiiksi ulkoisten toimijoiden, kuten Venäjän vaikutukselle, joka on

halukas aiheuttamaan alueella harmia (Fouéré 2022). Lisääntyvässä määrin itäiset toimijat ovat onnistuneesti saaneet lisättyä läsnäoloaan alueella vetojen aikaan. Kun EU:n tarjoama kumppanuus hiipuu, maat ovat kiinnostuneempia muiden maiden tarjoamista investoinneista, jotka EU:n tavoin eivät ole sidottu jäsenyyden vaatimiin uudistuksiin esimerkiksi demokratian tai oikeusvaltion kentällä. Venäjä harjoittaa alueella disinformaatiota ja salaisia operaatioita horjuttaakseen EU:n asemaa ja rakentaakseen positiivista mielikuvaa itsestään, etenkin Serbiassa. Kiina taasen on investoinut merkittävästi alueella, mutta näissä piilee uhka Balkanin velkaantumisesta. Hallitukset ottavat velkaa Kiinan omistamilta valtionyhtiöiltä ja korkojen erääntyessä on vaara, että Kiina ottaa haltuun maiden keskeistä infrastruktuuria velkojen kattamiseksi. (Požgan, Bojinović Fenko ja Kočan 2020; Hänzeli ja Feyerabend 2018). Keskeinen retoriikka on se, mitä seuraa, mikäli Länsi-Balkan jää EU:n ulkopuolelle. Samanlaista sanottamista oli myös Turkin liittymisneuvotteluiden yhteydessä. Turkin jäsenyys nähtiin välttämättömänä turvaamaan eurooppalaista yhteisöä, sen sijaan että päättäjät olisivat korostaneet EU:n vastuuta alueelliseen rauhaan ja demokratiaan. (Herranz-Surrallés 2012, 397.)

4 LOPPUPÄÄTELMÄT

What a historic moment. Today, Albania and North Macedonia are opening the accession negotiations to the European Union, and I am so glad to be here with you. [-] We, the European Commission, have supported you all the way. And we will continue to do so. (Von der Leyen 2022.)

19. päivä kesäkuuta 2022 järjestettiin ensimmäinen hallitustenvälinen konferenssi Albanian, Pohjois-Makedonian ja EU:n välillä, avaten uuden luvun EU:n laajentumispolitiikassa. Komissio julisti liittymisneuvotteluiden aloituksen tunnustukseksi maiden kestävästä sitoutumisesta, uudistuksista ja kestävydestä EU-jäsenyysspolulla etenemisessä. Komissio aloitti välittömästi EU:n neuvottelulukujen arviointiprosessin, jonka pohjalta arvioidaan maiden linjautuminen EU-lakeihin ja rakennetaan yksilöllinen etenemissuunnitelma täyden EU-oikeuden linjautumisen saavuttamiseksi. (Euroopan komissio 2022, 2; 6.)

Legitimointi on yritys saada oma toiminta hyväksytyksi. Legitimoinnin onnistumisen osoittaa kuulijoiden reaktio puhujan toimintaa kohtaan: legitimointi joko hyväksytään tai torjutaan (Martín Rojo & van Dijk 1997, 527–528). Komission edustajien legitimoinnin voidaan katsoa onnistuneen, koska ensin Ranska ja myöhemmin Bulgaria taipuivat myöntymään liittymisneuvotteluiden puolelle, tai ainakin vetäytymään suorasta neuvotteluiden aloittamisen vastustamisesta. Tämän tutkimuksen puitteissa ei tosin ole mahdollista saada vastausta siihen, mikä lopulta oli käännteentekevä argumentti, joka käänsi Bulgarian myötämieliseksi liittymisneuvotteluiden aloittamista kohtaan. Sen sijaan tutkimuksen pääasialliset tehtävät, eli komission käyttämien legitimointitapojen sekä diskurssien havaitseminen ja arviointi, tulivat täytetyiksi.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli analysoida, millaisia legitimointistrategioita Euroopan komission edustajat, puheenjohtaja Ursula von der Leyen ja laajentumisesta vastaava komissaari Oliver Varhelyi käyttävät puheissaan. Tämän lisäksi tarkastelin yleisesti, millaisia diskursseja heidän puheissaan muodostui laajentumisesta.

Diskurssien tarkastelu tapahtui temaattisen kartoituksen kautta. Analyysin ja puheiden kontekstin ymmärtämiseksi esittelin Länsi-Balkanille suuntautuvaa laajentumispolitiikkaa ja sen erityispiirteitä. Aineiston muodostivat komission edustajien puheet tilanteissa, joissa jäsenvaltio on käyttänyt veto-oikeuttaan ehdokasvaltioiden etenemisen pysäyttämiseksi jäsenpolulla. Sovelsin analyttisenä työvälineenä van Leeuwenin legitimointikategoriointia, josta käytin auktorisoinnin, moraalisen evaluoinnin, rationalisoinnin ja myytittämisen luokkia, jättäen pois viidennen kategorioinnin multimoodalisuuden, joka on tarkoitettu visuaalisen aineiston analyysiin. Tämän lisäksi analyysi piti kriittiselle diskurssintutkimukselle uskollisena kiinni oletuksesta, jonka mukaan vallankäyttö punoutuu osaksi diskursseja. Pyrkimyksissä oikeutta päätöksensä von der Leyen ja Varhelyi käyttivät valtaansa suostutellakseen jäsenmaita tukemaan heidän politiikkansa sulkemalla pois vaihtoehtoisen toiminnan Albanian ja Pohjois-Makedonian kohdalla.

Tämä tutkimus auttaa ymmärtämään diskursiivisen legitimoinnin synnynäistä poliittista luonnetta. Näillä hienovaraisilla tekstuaalisilla strategioilla uusinnetaan tiettyjä intressejä ja ilmaisuja sekä hiljennetään toisia. Kiinnostuksen kohteena oli se, miten legitimointistrategioita käytetään Albanian ja Pohjois-Makedonian jäsenyysneuvotteluiden ja yleisemmin Länsi-Balkanille kohdistuvan laajentumispolitiikan edistämiseksi ja ylläpitämiseksi. Tämän tutkimuksen tavoitteena ei ollut tuottaa objektiivista totuutta laajentumispolitiikan luonteesta Länsi-Balkanilla. Sen sijaan tarkoituksena oli lisätä tapaustutkimuksella ymmärrystä legitimoinnista ja diskursseista kontekstissa, jossa omat jäsenvaltiot vastustavat laajentumista. Nämä diskurssit ja legitimoinnit osaltaan kertovat myös laajemmin syistä, miksi EU on sitoutunut laajentumispolitiikkaan Länsi-Balkanilla. Esittelen tällä tutkimuksella legitimointia Euroopan unionin kontekstissa keinona, jota poliittiset toimijat käyttävät saadakseen omat päätökset, tai tässä tapauksessa, poliittiset sitoumukset, näyttämään legitimeiltä ja muut vaihtoehdot toimimattomilta.

Kuten aiempi moninainen soveltaminen eri tutkimusaiheiden parissa antoi odottaa (Vaara & Monin 2010; Vaara 2014), van Leeuwenin viitekehys oli käypä myös tämän laajentumista käsittelevän diskursiivisen aineiston analysoinnissa. Aineistosta oli havaittavissa kaikkia neljää legitimointistrategiaa eli auktorisointia, moraalista evaluointia, rationalisointia ja myytittämistä. Näihin kategorioihin sisältyvä monitulkintaisuus antoi tutkijalle mahdollisuuden valita, mitä elementtejä hän painotti tutkimuksessa. Tämä on mahdollistanut aineiston kattavan ja moninäkökulmaisen tarkastelun. Van Leeuwenin kategoriointi toimi onnistuneesti välineenä legitimointistrategioiden havaitsemiseksi ja erittelemiseksi, mutta aineiston ennaltaluku ennen legitimointikategorioinnin valintaa olisi voinut osoittaa van Leeuwenin kategorioinnin rajat poliittisten puheiden analyysissä. Reyes (2011) on kehittänyt eteenpäin van

Leeuwenin kategoriointia soveltumaan ”paremmin” poliittisessa puheessa esiintyvien elementtien ja sitä kautta legitimoitien tunnistamiseen. Esimerkiksi Reyesin toiseuttaminen sekä hypoteettinen tulevaisuus legitimoitikeinoina olisivat tarjonneet tietyistä aineiston löydöksistä syväluotaavamman kuvan. Nyt käytetty kategoriointi mahdollisti hyvin sovellettavan/monitulkintaisen kehyksen, joka samaan aikaan tarjosi tutkijalle enemmän liikkumavaraa, mutta myös paikoin toi haasteita legitimoitistrategioiden välisten, hienovaraisten erojen tulkitsemiseen. Tällä viitataan van Leeuwenin kategorioinnin moraalisen luonnollistamisen ja rationaalisen luonnollisuuden eroihin. Esimerkiksi Vaara & Monin (2010) olivat ratkaisseet tämän omassa tutkimuksessaan yhdistämällä nämä yhdeksi asioiden luonnollistamisen kategoriaksi.

Tulokset paljastivat Euroopan komission edustajien hyödyntävän hyvin moninaisesti erilaisia legitimoitistrategioita edistääkseen Albanian ja Pohjois-Makedonian jäsenyyttä. Aineistosta havaitsin useamman kerran rationalisoinnin kategorian alla olevaa välineorientoitunutta legitimoitintia, jossa laajentumista ja liittymisneuvotteluita legitimoidaan niiden avulla saavutettavilla positiivisilla tavoitteilla. Välineorientoitunut legitimoitintia oli omiaan vetoamaan laajentumispolitiikan valtioiden intressejä palvelemaan puoleen. Aineistossa laajentuminen sanoitetaan vaikutusvallan välineeksi, mutta etenkin intressiksi, jonka huomiotta jättäminen on rakennettu sisään kunkin valtion edun mukaiseksi toiminnaksi, ja muunkaltainen toiminta olisi epärationaalista. Samainen intressiteema legitimoidaan myös luontaisena, mikä vie sen moraalisen evaluoinnin alle kuuluvaan luonnollistamiseen. EU:n etujen turvaaminen on luonnonlakiin verrattavissa olevaa toimintaa, joten on luontaista ylläpitää suhteita Länsi-Balkaniin, mikä on EU:n intressi. Luontaisuus on keskeinen legitimoitistrategia myös maantieteellisesti. Edustajat esittävät Länsi-Balkan itsestään selvänä, luonnollisena osana EU:ta, huolimatta siitä, että laajentuminen oli jumissa juuri tällaisessa tilanteessa. Länsi-Balkanin valtiot tulisivat olemaan osa unionia ennemmin tai myöhemmin.

Järkeilyn ja itsestäänselvyyksien lisäksi legitimoivat argumentit nojasivat huomattavalla tavalla EU:n ja sen jäsenmaiden moraaliseen velvoitteeseen ehdokasmaita kohtaan. Tämä strategia oli käytössä myös itälaajentumisen oikeuttamisessa (Sjursen 2002). EU on antanut lupauksen jäsenyysneuvotteluiden aloittamisesta, kunhan ehdokasvaltio täyttää sille annetut ehdot, ja EU on velvollinen aloittamaan neuvottelut. Jättämällä tämän hyväksymättä EU antaa itsestään kuvan epäluotettavana kumppanina, koska lupaukset tulee pitää. Legitimoitikeinona lupaus tuodaan moraalisesti velvoittavana toimintana, mutta myös rationaalisenä oikeuttajana: seuraukset lupauksen rikkomisesta ovat nähtävissä uskottavuuden menetyksenä ulkopoliittisena toimijana. Kaikki nämä ovat korjattavissa, jos vain neuvotteluiden aloitus hyväksytään. Velvollisuus sitä vastoin legitimoitii laajentumista, koska jo aikaisemmin EU-johtajat sitoutuivat Länsi-Balkanin maiden tulevaisuuden jäsenyysnäkömään. Tällainen pehmeästi

velvoittava toiminta oli läsnä myös von der Leyenin harjoittamassa, hänen omaan auktoriteettiinsa vetoavassa, argumentoinnissa. Hän hyödynsi omaa asemaansa komission puheenjohtajana, legitimoimalla laajentumista omalla puoltavalla mielipiteellään. Lyhyesti, komission laajentumista legitimoivan argumentoinnin ytimen muodostivat kolme teemaa: laajentumista seuraavat hyödyt, Länsi-Balkanin luontainen osa unionia sekä velvollisuus moninaisissa muodoissa. Laajentumisen moraalinen legitimoiminen korostuu mahdollisesti myös siksi, koska maiden liittymisestä tuleva etu taloudellisesti on vaatimatonta. Lisäksi alueesta saavutettava turvallisuushyöty on uskaliaasta, koska alueeseen liitetään edelleen epävakautta Jugoslavian hajoamissotien vuoksi. Tämä voi herättää kuulijoiden mielessä negatiivisia mielleyhtymiä ja tehdä maiden hyväksymisestä unioniin ristiriitaista niiden mukana tulevien mahdollisten riskien vuoksi.

Komission edustajat muodostivat yhteneviä diskursseja Länsi-Balkanista legitimoimisen yhteydessä. Intressit, uskottavuus ja velvollisuuden diskurssit tulivat esille useita kertoja eri legitimoimistategioiden yhteydessä. Kautta aineiston laajentumisen sanoitettiin palvelevan EU:n intressiä. Länsi-Balkanista kilpailevien ulkopuolisten toimijoiden läsnäolo alueella tunnustetaan ja niiden vaikutus alueeseen nähdään haitallisena niin Länsi-Balkanille kuin myös EU:lle. Länsi-Balkan toimii täten geopoliittisen kamppailun alueena ja EU:n tulee turvata oma asemansa siellä. Tähän läheisesti on sidoksissa myös EU:n uskottavuus. Laajentuminen sidotaan osaksi uskottavuutta ulkopoliittisena toimijana omassa naapurustossaan, mutta myös kumppanina näille maille. EU:n tulee tarjota uskottava näkymä jäsenyydestä, jotta maat sitoutuvat jäsenyyden vaatimuksiin. Nämä palvelevat niitä poliittisesti ja taloudellisesti vakauttavina uudistuksina ja samalla turvaavat EU:n ulkorajoja epävarmuudelta. Näiden kovien etujen lisäksi läsnä on vahva eurooppalaisuuden velvoittava diskurssi Länsi-Balkanin kohtaan. Länsi-Balkan rakennetaan osaksi eurooppalaisuutta, ikään kuin sen oletettaisiin olevan muuta. Toisin sanoen komission edustajat pyrkivät purkamaan siihen liitettyä, syvällä olevaa Toiseutta.

4.1 Jatkotutkimus

Saadut tulokset kannustavat myös jatkotutkimukseen. Legitimoimistategioita olisi kiinnostava tarkastella vertailevasti aiempiin laajentumiskierroksiin, erityisesti itälaajentumisen legitimoimisen kanssa. Tämä tutkimus toi esille legitimoimistategiat pysähtyneiden liittymisneuvotteluiden tarkasti rajatussa kontekstissa, mutta Länsi-Balkanin laajentumisen diskurssit ja legitimoimistategiat olisivat hedelmällinen tutkimusaihe kattavammassa aikakehyksessä. Tutkimusta olisi kiinnostava toteuttaa vertailemalla jäsenvaltioiden laajentumista legitimoivia ja delegitimoivia argumentteja,

ja nähdä millaiset käsitykset Länsi-Balkanista, jäsenmaasta itsestä ja EU:sta ohjaavat laajentumisdiskursseja yksittäisten jäsenmaiden kohdalla. Poststrukturalistisessa diskurssintutkimuksessa diskurssit ilmentävät puhujan identiteettiä itsestään ja puheen aiheesta. Tämän aineiston avulla olisi mahdollista tarkastella myös sitä, millaisena Länsi-Balkan rakentuu EU:n diskursseissa, ja kuinka EU ja Länsi-Balkan rakentuvat puheissa. Lisäksi laajeneva ehdokasvaltioiden määrä tuottaa aiheeseen kiinnostavia tarkastelukulmia. Ensimmäistä kertaa EU:n jäseneksi on hakeutumassa kaukasuslainen valtio, joka on maantieteellisesti täysin erillään EU:n ydinalueesta. Georgiaan liittyvät legitimointistrategiat ja diskurssit olisivat hedelmällinen tutkimuskohde, koska ne kertovat samalla myös tarinaa erilaisesta eurooppalaisuudesta EU:n sisällä, jollaista myös Turkin ehdokkuus aikoinaan aiheutti.

Myös se, kuinka EU oikeuttaa omaa läsnäoloaan Länsi-Balkanin maille olisi kiinnostava tutkimuskohde. EU ei ole enää ainoa toimija ja itsestään selvä valinta kumppaniksi Balkanin niemimaalla muiden toimijoiden lisätessä vipuvoimaansa alueella, joten myös EU:n tulee legitimoida oma asemansa kumppanina. Enää näkymä jäsenyydestä tulevaisuudessa ei ole riittävä motivoija ehdokkaalle, vaan se tulee myös vakuuttaa jäsenyyden hyödyistä. EU:n laajentumispolitiikka ei tule löytämään itseään viimeistä kertaa tilanteesta, jossa laajentuminen vaatii oikeutusta kanssajäsenmailta. Laajentumispolitiikan edistämiseen sitoutunut komissio on velvollinen ylläpitämään ehtoihin perustuvaa laajentumista käynnissä, vaikka jäsenvaltiot itse kyseenalaistaisivat politiikan jatkuvuuden, ja komissiolla on hyvä olla tähän legitimointiin hyviä strategioita taskussa.

LÄHTEET

TUTKIMUSAINEISTO

- Varhelyi, Oliver (2020a): "Speech by Commissioner Várhelyi presenting the revised enlargement methodology to the European Parliament". 10.2.2020.
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/statement_20_208, 7.6.2022.
- Varhelyi, Oliver (2020b): "Remarks by Commissioner Várhelyi at the European Policy Centre briefing: Reforming enlargement policy?". 18.2.2020.
https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/varhelyi/announcements/remarks-commissioner-varhelyi-european-policy-centre-briefing-reforming-enlargement-policy_en, 9.6.2022.
- Varhelyi, Oliver (2020c): "Commissioner Várhelyi travels to North Macedonia and Albania for his first mission to the Western Balkans". 14.1.2020
https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news/commissioner-varhelyi-travels-north-macedonia-and-albania-his-first-mission-western-balkans-2020-01-14_en, 7.6.2022.
- Varhelyi, Oliver (2020d) "Commissioner Várhelyi at The Legacy of Peace – 25 Years of the Dayton-Paris Peace Agreement". 15.10.2020.
https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/varhelyi/announcements/commissioner-varhelyi-legacy-peace-25-years-dayton-paris-peace-agreement_en 9.6.2022.
- Varhelyi, Oliver (2021a): "Speech by Commissioner Várhelyi at the conference on Western Balkans Playbook: Competition for Influence Among Foreign Actors organised by the Hungarian Institute of Foreign Affairs and Trade". 31.1.2021.
https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/varhelyi/announcements/speech-commissioner-varhelyi-conference-western-balkans-playbook-competition-influence-among-foreign_en luettu, 9.6.2022.
- Varhelyi, Oliver (2021b): "Remarks by Commissioner Várhelyi in AFET to present the 2021 Enlargement Package". 19.10.2021. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/news/remarks-commissioner-varhelyi-afet-present-2021-enlargement-package-2021-10-19_en, 9.6.2022.
- Von der Leyen, Ursula (2019): "Europe address - Dr Ursula von der Leyen President-elect of the European Commission". 10.11.19.
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_19_6248, 23.1.2022.
- Von der Leyen, Ursula (2020): "Statement by President von der Leyen at the joint press conference with President Michel and Andrej Plenković, Prime Minister of Croatia, following the EU-Western Balkans Zagreb Summit". 6.5.2020.
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_20_825, 9.9.2021.

- Von der Leyen, Ursula (2021a): "Statement by President von der Leyen on the occasion of her official visit to Albania". 28.9.2021.
https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news/statement-president-von-der-leyen-occasion-her-official-visit-albania-2021-09-28_en, 25.1.2022.
- Von der Leyen, Ursula (2021b): "Statement by President von der Leyen at the joint press conference with President Michel and Prime Minister Janša following the EU-Western Balkans Summit". 6.10.2021.
https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news/statement-president-von-der-leyen-joint-press-conference-president-michel-and-prime-minister-jansa-2021-10-06_en, 10.5.2022.
- Von der Leyen, Ursula (2021c): "State of the Union 2021". 15.9.2021.
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_21_4701, 9.5.2022.
- Von der Leyen, Ursula (2021d): "Speech by President von der Leyen at the European Parliament Plenary on the presentation of the programme of activities of the Slovenian Presidency of the Council of the EU". 6.7.2021.
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_21_3501, 10.5.2022.

TUTKIMUSKIRJALLISUUS

- Aliu, Lundrim & Jonuz Abdullai (2021): "EU enlargement: Why has EU offered the prospect of membership to the Western Balkans". *KNOWLEDGE – International Journal*, 48(1), 235–239. <https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/4718>
- Bélanger, Marie-Eve & Frank Schimmelfennig (2021): "Politicization and Rebordering in EU Enlargement: Membership Discourses in European Parliaments". *Journal of European Public Policy*, 28(3), 407–426.
<https://doi.org/10.1080/13501763.2021.1881584>
- Belloni, Roberto (2020): *The Rise and Fall of Peacebuilding in the Balkans*. Lontoo: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-14424-1>
- Berger, Peter & Thomas Luckmann (1966): *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*. Garden City (NY): Anchor Books.
- Beshku, Klodiana (2021): "The EU as a geopolitical power. The case of the western Balkans region as the periphery to the core". Robert Schuman Centre for Advanced Studies. RSC Working Paper 2021/70. <https://hdl.handle.net/1814/72461>, 4.1.2022.
- Bieber, Florian & Nikolaos Tzifakis (2019): *The Western Balkans in the World: Linkages and Relations with Non-western Countries*. Lontoo: Routledge
<https://doi.org/10.4324/9780429243349>.
- Buzan, Barry, Ole Wæver & Jaap de Wilde (1998): *Security: A New Framework for Analysis*. Boulder, Colorado: Lynne Rienner Publishers
- Cap, Piotr (2008): "Towards the proximization model of the analysis of legitimization in political discourse". *Journal of Pragmatics*, 40(1), 17–41.
<https://doi.org/10.1016/j.pragma.2007.10.002>

- Chiang, Shiao-Yun (2015): "Power and Discourse". Teoksessa: K. Tracy, T. Sandel & (toim.) C. Ilie *The International Encyclopedia of Language and Social Interaction*, 1–17. <https://doi.org/10.1002/9781118611463.wbielsi149>
- Chilton, Paul & Christina Schäffner (1997): "Discourse and Politics". Teoksessa: T.A. van Dijk (toim.) *Discourse as Social Interaction. Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction*, 6-23. Lontoo: SAGE Publications.
- Chilton, Paul (2004): *Analysing Political Discourse: Theory and Practice*. <https://doi.org/10.4324/9780203561218>
- Coupe, Laurence (2005): *Kenneth Burke on Myth: an Introduction*. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/jyvaskyla-ebooks/detail.action?docID=1487159>.
- Danler, Paul (2005): "Morpho-Syntactic and Textual Realizations as Deliberate Pragmatic Argumentative Linguistic Tools." Teoksessa L. de Saussure & P. Schulz (toim.) *Manipulation and Ideologies in the Twentieth Century*. <https://doi.org/10.1075/dapsac.17>
- Demjaha, Agon (2020): The Path of North Macedonia Towards the European Union. *JUSTICIA – International Journal of Legal Sciences*, 8(13–14), 9–16. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=940023> luettu 2.3.23.
- Diez, Thomas (2005): "Constructing the Self and Changing Others: Reconsidering 'Normative Power Europe'." *Journal of International Studies*, 33(3), 613–636. <https://doi.org/10.1177/03058298050330031701>
- Emmert, Frank & Sinisa Petrovi (2014): "The Past, Present, and Future of EU Enlargement". *Fordham International Law Journal*, 37(5), 1350–1420. <https://ir.lawnet.fordham.edu/ilj/vol37/iss5/2>
- EUR-Lex (2023): Accession criteria. <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/accession-criteria-copenhagen-criteria.html> Luettu 18.5.2023.
- Euroopan komissio (2003): "Thessalonikin julistus". https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/PRES_03_163 21.10.2019.
- Euroopan komissio (2020): "Enhancing the accession process - A credible EU perspective for the Western Balkans. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2020-02/enlargement-methodology_en.pdf, 8.12.2021.
- Euroopan komissio (2022): "2022 Communication on EU Enlargement Policy". 12.10.2022. <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/2022%20Communication%20on%20EU%20Enlargement%20Policy-v3.pdf>, 8.3.2023.
- Euroopan komissio (2023): Enlargement Policy. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy_fi, 19.5.2023.
- Euroopan neuvosto (1993). *Conclusions of the Presidency. European Council in Copenhagen 21-22 June 1993*. <https://www.consilium.europa.eu/media/21225/72921.pdf> 15.11.2018.
- European Western Balkans (2019). "Vučić: EU's decision on Skopje and Tirana justifies closer ties with Russia and China". *European Western Balkans*,

- 23.10.2019. <https://europeanwesternbalkans.com/2019/10/23/vucic-eus-decision-on-skopje-and-tirana-justifies-closer-ties-with-russia-and-china/>
23.3.2020.
- Fairclough, Isabela & Norman Fairclough (2012): *Political discourse analysis: A method for advanced students*. Lontoo: Routledge.
- Fairclough, Norman & Ruth Wodak (1997): "Critical Discourse Analysis". Teoksessa T. A. van Dijk (toim.) *Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction*. 258–284.
- Fairclough, Norman (2001): *Language and Power*. Essex: Pearson Education Limited
- Fairclough, Norman (2003): *Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research*.
<https://ebookcentral.proquest.com/lib/jyvaskyla-ebooks/detail.action?docID=199319>
- Fairclough, Norman (2016): "A dialectical-relational approach to critical discourse analysis in social research". Teoksessa R. Wodak & M. Meyer (toim.) *Methods of Critical Discourse Studies*. 1–26 Lontoo: SAGE Publications.
- Fard, Rebin (2020): "The New Foreign-Policy Pendulum: Geopolitical Codes of German Foreign Policy in the Post-bipolar World Order". *Politics in Central Europe*, 15(3), 383–418. <https://doi.org/10.2478/pce-2019-0022>
- Fierke, K. M. & Antje Wiener (1999): Constructing institutional interests: EU and NATO enlargement. *Journal of European Public Policy*, 6(5), 721–742,
<https://doi.org/10.1080/135017699343342>
- Foucault, Michel (1970): *The Order of Things: An Archeology of the Human Sciences*. London: Tavistock.
- George, Jim (1994): *Discourses of Global Politics: A Critical (Re)Introduction to International Relations*. Boulder: Lynne Rienner.
- Giddens, Anthony (1984): *The Constitution of Society. Outline of the Theory of Structuration*.
http://www.communicationcache.com/uploads/1/0/8/8/10887248/the_constitution_of_society.pdf, 13.6.2022.
- Habermas, Jurgen (1975): *Legitimation Crisis*. Boston: Beacon Press.
- Haukkala, Hiski (2008): "The European Union as a Regional Normative Hegemon: The Case of European Neighbourhood Policy". *Europe-Asia Studies* 60(9), 1601–1622. <https://www.jstor.org/stable/20451639>
- Herranz-Surrallés, Anna (2012): "Justifying Enlargement in a Multi-level Polity: A Discursive Institutional Analysis of the Elites–Public Gap over European Union Enlargement". *Journal of Common Market Studies*, 50(3), 385–402.
<https://doi.org/10.1111/j.1468-5965.2011.02240.x>
- Hickey, Raymond (1986): "A Promise is a Promise". *Studia Anglica Posnaniensia* 28, 69–80. http://wa.amu.edu.pl/sap/files/18/05_Hickey.pdf, 23.5.2023.
- Higashino, Atsuko (2004): "For the Sake of 'Peace and Security'? The Role of Security in the European Union Enlargement Eastwards". *Cooperation and Conflict: Journal of the Nordic International Studies Association*, 39(4), 347–368.
<https://doi.org/10.1177/0010836704047579>
- Hillion, Christophe (2010): "The Creeping Nationalisation of the EU Enlargement Policy". *Swedish Institute for European Policy Studies* 2010(6), (SIEPS).

- https://www.sieps.se/en/publications/2010/the-creeping-nationalisation-of-the-eu-enlargement-policy-20106/Sieps_2010_6.pdf, 6.5.2023.
- Hänsel, Lars & Florian, Feyerabend (2018): "The influence of external actors in the Western Balkans".
https://www.kas.de/documents/252038/253252/7_dokument_dok_pdf_52333_2.pdf/e467ee3a-487f-0def-4303-2e87b755598f?version=1.0&t=1539647526531, 24.3.2021
- IRI (2021): "IRI North Macedonia Poll Shows Concerns with Pace of EU Accession, Concerns with Economy and COVID-19, Dismay with Local Leaders". International Republican Institute. 16.6.2021.
<https://www.iri.org/resources/iri-north-macedonia-poll-shows-concerns-with-pace-of-eu-accession-concerns-with-economy-and-covid-19-dismay-with-local-leaders/>, 29.4.2022.
- Jervis, Robert, Keren Yarhi-Milo & Don Casler (2020): "Redefining the Debate over Reputation and Credibility in International Security: Promises and Limits of New Scholarship". *World Politics*, 73(1), 167–203.
<https://doi.org/10.1017/S0043887120000246>
- Jones, Alun & Julian Clark (2008): "Europeanisation and Discourse Building: The European Commission. European Narratives and European Neighbourhood Policy". *Geopolitics*, 13(3), 545–571. <https://doi.org/10.1080/14650040802203851>
- Kakkuri-Knuuttila, Marja-Liisa (2013): Argumentti ja kritiikki: Lukemisen, keskustelun ja vakuuttamisen taidot. Helsinki: Gaudeamus.
- Karapetjana, Indra (2011): "Pronominal Choice in Political Interviews". *Baltic Journal of English Language, Literature and Culture*, Vol. 1(2011), 36–45.
<https://doi.org/10.22364/BJELLC.01.2011.05>
- Kwon, J. (2020): "Edi Rama for N1: The best ideas for the future of Europe are in the Balkans". *N1*, 12.5.2020. <https://n1info.hr/english/news/a508410-edi-rama-for-n1-the-best-ideas-for-the-future-of-europe-are-in-the-balkans/> 10.5.2023.
- Martin Rojo, Luisa & Teun A. van Dijk (1997): "There was a Problem, and it was Solved!": Legitimizing the Expulsion of 'Illegal' Migrants in Spanish Parliamentary Discourse. *Discourse & Society*, 8(4), 523–566.
<https://doi.org/10.1177/0957926597008004005>
- Milliken, Jennifer (1999): "The Study of Discourse in International Relations: A Critique of Research and Methods". *European Journal of International Relations* 5(2), 225 – 254. <https://doi.org/10.1177/1354066199005002003>
- Mojsovska, Silvana (2021): "North Macedonia: Politics versus Policy of EU integration". *Comparative Southeast European Studies*. 69(4).
<https://doi.org/10.1515/soeu-2021-0072>
- Monro, D. H. (1950): The Concept of Myth. *The Sociological review*, a42(1), 115–132.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-954X.1950.tb02465.x>
- O'Brennan, John (2006): "Bringing Geopolitics Back In': Exploring the Security Dimension of the 2004 Eastern Enlargement of the European Union". *Cambridge Review of International Affairs*, 19(1), 155–169. <https://doi-org.ezproxy.jyu.fi/10.1080/09557570500501911>

- Panagiotou, Ritsa (2021): "The Western Balkans between Russia and the European Union: Perceptions, Reality, and Impact on Enlargement". *Journal of Contemporary European Studies*, 29(2), 219–233
<https://doi.org/10.1080/14782804.2020.1798218>
- Petrovic, Milenko & Nikolaos Tzifakis (2021): "A geopolitical turn to EU enlargement, or another postponement? An introduction". *Journal of Contemporary European Studies*, 29(2), 157–168,
<https://doi.org/10.1080/14782804.2021.1891028>
- Petrovič, Nikola (2011): "Thinking Europe without thinking. Neo-colonial discourse on and in the western Balkans". *Eurozine*, 22.9.2011.
<https://www.eurozine.com/thinking-europe-without-thinking/?pdf=>,
 17.5.2023.
- Pietikäinen, Sari & Anne Mäntynen (2019): Uusi kurssi kohti diskurssia. Tampere: Vastapaino.
- Pippan, Christian (2004): "The Rocky Road to Europe: The EU's Stabilisation and Association Process for the Western Balkans and the Principle of Conditionality". *European Foreign Affairs Review*, 9(12), 219–245.
<https://doi.org/10.54648/eerr2004014>
- Pirc, Gašper (2022): "Slovenia external relations briefing: Slovenia and its agenda regarding the future of the Western Balkans – the history and recent developments". *China-CEE Institute*. <https://china-cee.eu/2022/12/07/slovenia-external-relations-briefing-slovenia-and-its-agenda-regarding-the-future-of-the-western-balkans-the-history-and-recent-developments/>, 18.3.2023.
- Požgan, Jure, Ana Bojinovic Fenko ja Faris Kočan (2020): "Never let a good crisis go to waste": strengthening EU actorness amid increased competition of external actors in the Western Balkans. *Teorija in Praksa*, 57(4), 1124–1146.
<https://www.proquest.com/scholarly-journals/never-let-good-crisis-go-waste-strengthening-eu/docview/2486200331/se-2>.
- Price, Richard & Christian Reus-Smit (1998): "Dangerous Liaisons?: Critical International Theory and Constructivism". *European Journal of International Relations*, 4(3), 259–294. <https://doi.org/10.1177/1354066198004003001>
- Pynnönen, Anu (2013): "Diskurssianalyysi: Tapa tutkia, tulkita ja olla kriittinen". Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulun Working paper N:o 379.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-5471-0>
- Raunio, Tapio ja Teija Tiilikainen (2002): "Johdanto: Laajentuminen ja Euroopan murros". Teoksessa: T. Raunio ja T. Tiilikainen (toim.) *Euroopan rajat. Laajentuva Euroopan unioni*, 9–31. Helsinki: Gaudeamus.
- Reus-Smit, Christian (2007): "International Crises of Legitimacy". *International Politics*, 44, 157–174. <https://doi.org/10.1057/palgrave.ip.8800182>
- Reisigl, Martin & Ruth Wodak (2001): *Discourse and discrimination: Rhetorics of racism and antisemitism*. Lontoo: Routledge.
- Republic of Slovenia (2021): "Slovenian Presidency of the Council of the EU 2021"
<https://www.gov.si/en/registries/projects/slovenian-presidency-of-the-council-of-the-eu-2021/programme-and-priorities/>, 4.7.2022.

- Reyes, Antonio (2011): "Strategies of legitimization in political discourse: From words to actions". *Discourse & Society*, 22(6) 781–807.
<https://doi.org/10.1177/0957926511419927>
- Ross, Andrew & Damian Rivers (2020): "Donald Trump, legitimisation and a new political rhetoric". *World Englishes*. 2020; 39(4), 623– 637.
<https://doi.org/10.1111/weng.12501>
- Rupel, D. (2000): "Ambiguities of "Better Integration" and Regional Impacts of an EU-Membership of Slovenia". *Comparative Southeast European studies*, 49(7–8), 341–344. <https://doi.org/10.1515/soeu-2000-497-801>.
- Schimmelfennig, Frank (2001): The Community Trap: Liberal Norms, Rhetorical Action, and the Eastern Enlargement of the European Union. *International Organization*, 55(1), 47–80. <http://www.jstor.org/stable/3078597>
- Sjursen, Helene (2002): Why Expand? The Question of Legitimacy and Justification in the EU's Enlargement Policy. *Journal of Common Market Studies*, 40(3), 491–513. <https://doi.org/10.1111/1468-5965.00366>
- Stefanova, Boyka (2005): "European Union as a Security Actor. Security Provision through Enlargement". *World Affairs*, 168(2), 51–66.
<http://www.jstor.org/stable/20672733>
- Szolucha, Anna (2010): "The EU and Enlargement Fatigue: Why has the European Union Not Been Able to Counter Enlargement Fatigue?" *Journal of Contemporary European Research*, 6(1), 1–16. <https://doi.org/10.30950/jcer.v6i1.124>
- Tcherneva, Vessela ja Varma, Tara (2019). "After the French veto: The new scramble for the Western Balkans". https://ecfr.eu/article/commentary_after_the_french_veto_the_new_scramble_for_the_western_balkans/ 18.11.2021.
- The Economist (2019). "A President on a Mission". (2019) 433, 19–21. <https://www-proquest-com.ezproxy.jyu.fi/magazines/president-on-mission/docview/2313051356/se-2?accountid=11774>, 4.9.2021.
- Vaara, Eero & Janne Tienari (2008): "A Discursive Perspective on Legitimation Strategies in Multinational Corporations". *Academy of Management Review*, 33(4), 985–993. <https://www.jstor.org/stable/20159457>
- Vaara, Eero & Philippe Monin (2010): "Recursive Perspective on Discursive Legitimation and Organizational Action". *Organization Science*, 21(1), 3–22. <https://www.jstor.org/stable/27765949>
- Vaara, Eero (2014): "Struggles over legitimacy in the Eurozone crisis: Discursive legitimation strategies and their ideological underpinnings". *Discourse and Society*, 25(4), 500–518. doi.org/10.1177/0957926514536962
- Vachudova, Anna Milada (2014): "EU Leverage and National Interests in the Balkans: The Puzzles of Enlargement Ten Years On". *Journal of Common Market Studies*, 52(1), 1–17. <https://doi.org/10.1111/jcms.12081>
- van Dijk, Teun A. (2001): Multidisciplinary CDA: A plea for diversity. Teoksessa R. Wodak ja M. Meyer (toim.) *Methods of Critical Discourse Analysis*. 95–120. <https://doi.org/10.4135/9780857028020>
- van Dijk, Teun A. (2008): *Discourse and Power*. Lontoo: Red Globe Press.

- van Dijk, Teun A. (2018): *CDA is NOT a method of critical discourse analysis*.
<https://www.edisoportal.org/debate/115-cda-not-method-critical-discourse-analysis>
- van Leeuwen, Theo & Ruth Wodak (1999): Legitimizing Immigration Control: A Discourse-Historical Analysis. *Discourse Studies*, 1(1), 83–118.
<https://doi.org/10.1177/1461445699001001005>
- van Leeuwen, Theo (2005): *Introducing Social Semiotics*. Lontoo: Routledge
- van Leeuwen, Theo (2007): “Legitimation in Discourse and Communication”.
Discourse and Communication. 1(1), 91–112.
<https://doi.org/10.1177/1750481307071986>
- van Leeuwen, Theo (2008): *Discourse and Practice: New Tools for Critical Analysis*.
<http://ebookcentral.proquest.com/lib/jyvaskyla-ebooks/detail.action?docID=3052986>
- von der Leyen (2022): “Press statement by President von der Leyen with Prime Minister Fiala, Prime Minister Rama and Prime Minister Kovachevski on the start of the accession negotiations process and of the screening of the EU acquis”. 19.7.2022. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/news/press-statement-president-von-der-leyen-prime-minister-fiala-prime-minister-rama-and-prime-minister-2022-07-19_en, 23.4.2023.
- Wang, Giefeng (2020): “Legitimization strategies in China's official media: the 2018 vaccine scandal in China”. *Social Semiotics*, 30(5), 685–698,
<https://doi.org/10.1080/10350330.2020.1766262>
- Weber, Max (1964): *The Theory of Social and Economic Organization*. New York: The Free Press.
- Weiss, Gilbert (2002): The problem of legitimisation and representation in recent political speeches on Europe. *Journal of Language and Politics*, 1(1), 59–83.
<https://doi.org/10.1075/jlp.1.1.06wei>
- Wodak, Ruth & Michael Meyer (2008): “Critical Discourse Analysis: History, Agenda, Theory, and Methodology”. Teoksessa R. Wodak ja M. Meyer (toim.) *Methods for Critical Discourse Analysis* 1–33. Lontoo: SAGE Publications
- Wodak, Ruth & Michael Meyer (2016): “Critical Discourse Studies: History, Agenda, Theory, and Methodology”. Teoksessa R. Wodak ja M. Meyer (toim.) *Methods of Critical Discourse Analysis* 1–23. Lontoo: SAGE Publications.
- Wunsch, Natascha & Nicole Olszewska (2022): “From projection to introspection: enlargement discourses since the ‘big bang’ accession”. *Journal of European Integration*, 44(7), 919–939. <https://doi.org/10.1080/07036337.2022.2085261>